

SM/R-224

BUTLLETÍ OFICIAL DEL BISBAT DE MENORCA

MARÇ - ABRIL 1994

Núm. 2

BIBLIOTECA
PÚBLICA MENO

Butlletí Oficial del Bisbat de Menorca

Març-Abril 1994
Imprimeix: Editorial Menorca, S.A.

Núm. 2
Dipòsit Legal: MH-283/1992

SUMARI

SECCIÓ OFICIAL 85

PRELAT

- Homilia del Dia del Seminari (20-III-94)
- Homilia de la Missa Crismal (30-III-94)
- Homilia de l'Assemblea Nacional Scout (30-IV-94)
- Exhortació sobre el Dia del Seminari (20-III-94)
- Paraules en l'acte de presentació de la Bíblia Interconfessional en l'edició balear (22-IV-94)
- Carta als preveres i representants de comunitats religioses (13-IV-94)
- Carta sobre la Jornada del Toro (30-IV-94)

VICARIA GENERAL

- Carta sobre la Missa Crismal

SECRETARIA GENERAL

- Nomenaments
- Confirmacions

ORGANISMES DIOCESANS

- Consell del Presbiteri-Col·legi de Consultors
 - Crònica d'unes reunions
- Consell Pastoral Diocesà
 - Convocatòria de la reunió de la Plenària (12-III-1994)
 - Convocatòria de la reunió de la Permanent (20-IV-1994)
- Consell Diocesà d'Economia
 - Convocatòria de la reunió (12-III-1994)
- Delegació Diocesana de Catequesis
 - Carta de Pasqua als catequistes
 - Comunicació (25-IV-1994)
 - Comunicació sobre l'Assemblea Diocesana (25-IV-1994)
- Delegació Diocesana d'Ensenyança
 - Una sentència del Suprem i la meva lectura
- Delegació Diocesana de Mitjans de Comunicació Social
 - Jornada Mundial del MCS
- Delegació de Missions
 - Comunicat de les Delegacions de Missions de Catalunya i Balears
- Comissió de Patrimoni Històric, Artístic i Cultural
 - Convocatòria de reunió (21-III-1994)

- Seminari Diocesà
 - Comunicació sobre el Dia del Seminari (20-III-1994)
- Arxiprestat de Ciutadella
 - Reunió de rectors (9-III-1994)

SECCIÓ INFORMATIVA 114

- Activitats del Sr. Bisbe
- Crònica Diocesana
 - Acte d'investidura de Mons. Abelardo Benítez com a Prelat d'honor del Papa:
 - Carta de l'Arquebisbe Castrense
 - Discurs del Sr. Bisbe de Menorca
 - Al·locució del Sr. General Cap de la Zona Militar de Balears, D. Antonio Mir
 - Discurs de Mons. Abelardo Benítez
 - Exercicis Espirituals per a joves
 - Presentació de la Bíblia Interconfessional
 - Jornades de Càritas
 - Sant Jordi

SECCIÓ DOCUMENTAL 128

- Bisbes de les Balears i Pitiüses - Carta Pastoral «Constructors de Solidaritat». Pasqua de 1994
- Decret d'aprovació dels Estatuts de Càritas Regional de Balears
- Estatuts de Càritas Regional de Balears.
- L'edició balear de la Bíblia Interconfessional Catalana presentada a Menorca. Rvnd. Pere Llabrés

SECCIÓ OFICIAL

PRELAT

HOMILIA DEL DIA DEL SEMINARI (20-III-94)

Ens trobem ja ben a prop de les celebracions de la mort i resurrecció de Jesús i precisament aquest text evangèlic ve a ser com una introducció, com una interpretació anticipada dels fets que anem a celebrar.

Amb la imatge senzilla, però carregada de bellesa i sentit del gra de blat, que dóna fruit precisament quan mor i perquè mor, Jesús ens il·lumina el sentit de la seva mort en la creu: mort que serà una glorificació perquè serà causa de salvació per a tots els homes.

La plena realització del gra de blat s'obté pel fet de ser sembrat, rebre la humitat de la terra, desfer-se, podrir-se i deixar d'existir com a tal gra de blat. Aquest serà el camí del triomf de gra de blat perquè amb la seva destrucció i descomposició sorgirà del seu interior una petita arrel, que xuclarà de la terra el seu aliment, creixerà la petita planta, que donarà fruit abundant, quan grani l'espiga.

Aquesta imatge ens il·lustra molt bé el sentit de la mort de Jesús en la creu, que serà camí de vida i de salvació per a tots els homes perquè haurà estat un camí de renúncia total de si mateix, perquè haurà estat, en definitiva, un camí d'amor. Si la vida de Jesús acabà en la creu és perquè va estimar amb passió tots els homes.

Jesús no cercava la mort: Ell cercava la vida, l'amor de tots els homes. Però es troba que el camí que porta a la vida, a l'amor, és camí d'esforç, de sacrifici, de renúncia. I no podia ser d'altra manera. Si un gra de blat vola per l'aire, potser sí que el seu camí serà bonic però aquell gra de blat no donarà fruit, si no és enterrat i es podreix... Si Jesucrist no s'hagués preocupat dels homes, no hagués entrat en la realitat humana, on hi ha una forta presència de mal, de desamor, d'egoisme, potser sí que va voler entrar en la nostra història, es va enterrar en la terra del pecat i ho va fer per amor a nosaltres els homes. I perquè va voler estimar, va sofrir i perquè va voler estimar fins a l'extrem, fa sofrir fins a l'extrem... Però la seva mort, com la mort del gra de blat, va ser camí de resurrecció, de glorificació, de naixement de nova vida...

La vida i la mort de Jesús són un exemple per nosaltres, els seus seguidors. El que s'esdevingué en la seva vida, és a dir, la seva Pasqua, el seu pas a través de la mort cap una vida nova, és també el procés que hem de seguir tots els creients: «Els qui s'estimen a si mateixos, es perden... Si algú vol ser servidor

meu, que prengui la seva creu i em segueixi...». Només la creu en el que té d'amor sense límits, atreurà els homes. Els cristians, a imitació de Jesús, hem de ser com els grans de blat que per fidelitat a l'amor, acceptem morir a nosaltres mateixos per donar la vida... Va ser el camí de Jesucrist, un camí estrany i paradoxal: morir per ressuscitar... camí difícil però l'únic que mena a la vida.

I avui, dia del Seminari, recordem que dins de l'Església hi ha uns membres que han fet de la seva vida una vocació de donació total, com Jesucrist. Són els preveres, que es formen al llarg d'uns anys al Seminari. Per això tots els diocesans hem d'estimar el Seminari, al qual realment podem anomenar el cor de la Diòcesi. Cinc alumnes formen actualment la comunitat del nostre Seminari. Proporcionalment al nombre d'habitants de la diòcesi és un nombre normal. Però és insuficient si tenim en compte la missió universal de l'Església. Cal fer un renovat esforç per augmentar el nombre de seminaristes. La Comissió Diocesana de Pastoral Vocacional està ja realitzant una interessant tasca d'animació vocacional. Cal que tots hi col·laborem, sobretot, amb la nostra pregària. Però, aquest any, amb ocasió de l'Any Internacional de la Família, es recorda l'especial responsabilitat que tenen les famílies cristianes en el naixement i acompanyament de les vocacions al sacerdocí. El Concili Vaticà II recorda que en aquest camp vocacional les famílies podem fer «aportació més preciosa», de tal manera que «esdevenen una mena de primer seminari». Perquè és en el si de la família cristiana on s'aprèn a estimar Déu i el pròxim i on pot néixer la petita llavor de la vocació al sacerdocí. Si es viu una certa crisi de vocacions és perquè es viu també una certa crisi al si de les famílies cristianes: famílies que no resen, famílies amb desavinences, famílies obsessionades pels valors materials i econòmics i tancades als valors de l'esperit, famílies que no valoren el sacerdocí, famílies que no valoren el do de la vida... L'Exhortació apostòlica «Familiaris Consortio» recorda com la família es converteix en el primer i millor seminari: «la família ha de formar els fills per la vida, de manera que cadascun d'ells acompleixi amb plenitud la seva missió, d'acord amb la vocació rebuda de Déu. En efecte, la família que està oberta als valors trascendents, que serveix els germans amb alegria, que compleix amb fidelitat les seves obligacions i és conscient de la seva quotidiana participació en el misteri de la creu gloriosa de Crist».

Pel bé del nostre Seminari, cal esperar que totes les famílies cristianes siguin conscients d'aquesta missió eclesial d'oferir al Senyor als seus fills perquè siguin sacerdots. Per tant, missió de generositat i missió d'exemplaritat, oferint com a família un clima d'exemplaritat cristiana i d'amor al sacerdocí.

Famílies i tots els diocesans, siguem generosos amb el nostre Seminari. Preguem per les vocacions i ajudem també econòmicament el Seminari, aquesta important institució que hauria d'estar en el cor i en l'afecte de tots els diocesans.

HOMILIA DE LA MISSA CRISMAL (30-III-94)

La missa crismal és una vertadera festa del sacerdoci cristià perquè orienta la nostra mirada envers Crist, el nom de qual significa l'«Ungit». L'unció espiritual rebuda per Jesús, en el moment de la seva Encarnació i del seu Baptisme, es comunica a tots els membres del Cos místic, mitjançant els sagraments del Baptisme i de la Confirmació i consagra amb títol especial, mitjançant el sagrament de l'Orde, els ministeris del Bisbe i dels Preveres.

Hem escoltat l'Evangelí. Jesús, en la sinagoga de Natzaret, llegeix un text d'Isaias: «L'Esperit del Senyor reposa sobre meu ja que ell m'ha ungit per portar la Bona Nova als desvalguts, m'ha enviat a proclamar els captius la llibertat, i als cecs el retorn de la llum, a deixar en llibertat els oprimits i a proclamar l'any de gràcia del Senyor» (Lc 4, 18-19). I Jesús declara: «Això que avui sentiu contar de mi és el compliment d'aquestes paraules de l'Escriptura» (Lc. 4,21).

La unció del Servent de Déu, predita en Isaias i que es va complir en Crist, es continua mitjançant l'acció de l'Esperit Sant, que el senyor ha enviat a la seva Església. Com diu Sant Pau en la 2 Carta als Corintis: «I qui ens fa fermes en Crist juntament amb vosaltres i ens ha ungit és Déu, el mateix que ens ha marcat amb el seu segell i ha posat l'Esperit com a arres en els nostres cors» (2 Cor 1, 21-22).

I en el prefaci de la missa d'avui direm que Crist ha rebut la unció del seu sacerdoci únic i «no solament enriqueix amb un sacerdoci reial el poble dels redimits, sinó que, portat pel seu amor fratern, escull uns homes que per la imposició de les mans participin del seu sagrat ministeri».

Efectivament el do de l'Esperit Sant que es confereix per la imposició de les mans (vertadera unció interna i espiritual, de la qual la unció exterior és només signe) és la font de la missió i de tot el ministeri sacerdotal. Com diu el decret conciliar «Presbiterorum Ordinis», «els preveres mitjançant la unció de l'Esperit Sant, són senyalts amb un caràcter específic i es configuren així al sacerdoci de Crist, de tal manera que puguin actuar com a persona de Crist que és el cap» (PO 2).

Aquesta unció de l'Esperit Sant és una força que orienta tota la vida del sacerdot al servei de Déu i dels homes. Hem de reavivar la fe en aquesta força de Déu que habita en nosaltres i que ens va ser concedida per la imposició de les mans. És ella la que ens capacita per a ser ministres del Senyor i no les nostres qualitats personals en les quals de vegades estem tentats de cercar el suport. Recordem les paraules de Sant Pau: «No pas que de nosaltres mateixos puguem atribuir-nos res com si vingués de nosaltres mateixos, sinó que la nostra capacitat ve de Déu, el qual ens ha habilitat també per a ser ministres d'una nova

aliança, no de lletra sinó d'esperit; que la lletra mata i l'esperit dóna vida» (2 Cor 2, 5-6). Sí, l'Esperit dóna vida si ens deixem guiar per ell i som dòcils als seus impulsos i exigències. Però també és veritat que podem «extingir» l'Esperit, «contristar» l'Esperit i llavors el nostre ministeri és infecund.

En el prefaci de la missa d'avui també llegirem que els sacerdots «donant la vida per vós i pels seus germans, s'esforcin a conformar-se a la imatge de Crist, i amb fermesa us donin testimoni d'amor i de fidelitat». Déu vulgui que aquestes paraules del prefaci es vagin realitzant en les vostres vides, de manera que en lliurar-nos generosament als altres, a través de l'exercici del nostre ministeri, ens anem configurant més i més a Crist, al qual representem entre els germans.

D'altra banda la cerimònia litúrgica d'avui ens invita i ens porta gairebé espontàniament a pensar en la nostra Església Diocesana com un tot, com una unitat d'acció. Des de Ciutadella a Maó i des de Fornells a Migjorn, al llarg i ample de la Diòcesi, es van a utilitzar en l'administració dels sagraments, aquests olis que aquí anem a consagrar i que seran distribuïts a totes les Parròquies de la Diòcesi. És, idò, la cerimònia d'avui com un símbol de la unitat de la nostra Església local.

Al Bisbe i als Preveres se'ns ha encomanat la cura pastoral d'aquesta porció del poble de Déu que constitueix la nostra diòcesi de Menorca. Una ocasió com aquesta crec que ens invita a aixecar els ulls més enllà dels horitzons habituals, fins abraçar la nostra diòcesis com un conjunt i a què experimentem solidàriament tot el pes de la nostra comú responsabilitat.

Us exhorto, benvolguts germans, a seguir treballant amb fidelitat, il·lusió i constància en la part de la vinya del Senyor que ens ha estat confiada. Però no puc desapropitar l'ocasió de dirigir-me a la comú responsabilitat com a presbiteri diocesà. Estem embarcats en un mateix vaixell. Que ningú pensi que per si sol o per l'esforç d'un grup es poden canviar els rumbos. Amb l'esforç aïllat i parcial, no ho nego, podrem fer-se moltes coses i potser valuoses però no una autèntica tasca diocesana. Per això cal un comú esforç, el coordinar voluntats, el posar el muscle al que és una empresa comú. L'aportació de tots és necessària a la comú edificació. Que ningú s'hi pugui sentir estrany o marginat.

Jo voldria remarcar tres camps de la pastoral que demanen especialment la col·laboració de tots:

El primer és el de formació religiosa. Hem tractat el tema en el Consell Diocesà de Pastoral. Les iniciatives aportades han estat moltes i enriquidores. Opino que hem adquirit ja consciència de què tenim davant nostre un enorme treball de formació a realitzar, a tots els nivells i en tots els sectors. Des de la catequesi infantil a la d'adults, des de l'ensenyança religiosa a les escoles a la catequesi parroquial i familiar passant per la catequesi amb ocasió dels sagraments. Hem

de procurar que la fe sigui una vertadera adhesió personal, cordial i íntima al Senyor i al programa de vida que Ell proposa. Caldrà portar a descobrir als nostres fidels, sota l'acció de l'Esperit, que de la fe cristiana en deriven unes actituds fonamentals, un comportament específic, uns ineludibles compromisos en l'ordre temporal en la lluita contra la pobresa.

El segon és l'atenció pastoral a la família i això no conjunturalment per celebrar-se aquest any l'Any Internacional de la Família sinó per la importància objectiva d'aquest sector pastoral. La crisi de civilització amenaça la família, cèl·lula bàsica de la societat i de l'Església. La institució familiar està manco protegida legalment que en el passat. Això no deixa de ser un desafiament que demanarà noves respostes pastorals. La família ha de ser, per tant, el sector que ocupi de manera especial la nostra atenció pastoral. Per això hem renovat recentment la Delegació Diocesana de Pastoral Familiar. Que aquesta institució trobi el nostre cordial i efectiu acolliment per poder coordinar l'acció de tants matrimonis cristians que ja treballen en el camp de la pastoral matrimonial i familiar. El Papa en la Carta que ens dirigeix amb ocasió del dijous sant ens invita a treballar pastoralment en el camp de la família perquè «la pastoral familiar» —diu— constitueix en certa manera la quinta essència de l'activitat dels preveres a qualsevol nivell».

I el tercer seria la joventut. Treball amb ella des dels Instituts, les Parròquies i els Moviments. És aquí on es veu més urgent una coordinació de forces, que respongui a un plantejament global a nivell diocesà. No ens hem de lamentar estèrilment per la manca de perseverança després de la Confirmació. Cal cercar fórmules per iniciar els joves en la militància cristiana. L'Església necessita comptar amb la generositat, el desig de justícia i la capacitat de donació d'una joventut cristiana preparada i decidida.

En els pròxims dies anem a celebrar el misteri de la Pasqua del Senyor. Jesús, en la seva oració sacerdotal la vespra de la seva passió, pronuncià aquelles paraules que tantes vegades hem meditat: «Ut sint unum»... «Que tots siguin u; com vós, Pare, sou en mi i jo en vós, i que el món cregui que vós m'heu enviat» (Jn 17, 21-22). Quan el Senyor es faci present entre vosaltres sota les aparències del pa i del vi demanem-li que el seu Esperit ens congregui en la unitat perquè el món cregui que ell ens ha enviat.

HOMILIA DE L'ASSEMBLEA NACIONAL SCOUT (30-IV-94)

Queridos amigos responsables del Movimiento Scout Católico de las distintas nacionalidades y regiones de España.

La Diócesis de Menorca, con entrañable cordialidad de la más añeja solera, os ofrece su mejor fraternal acogida, que yo me honro en hacéroslo presente.

Menorca no es pródiga en viñedos, aunque en tiempos pasados se cultivara para abastecer su propio consumo. Pero no por ello se nos hace difícil comprender el mensaje que la palabra de Dios hoy nos ofrece.

Nos habla Jesús de la alegoría de la vid y los sarmientos. «Yo soy la vida verdadera, y mi Padre es el labrador». «Yo soy la vid; vosotros, los sarmientos». La vida es a imagen bíblica de Israel, el antiguo pueblo de Dios. Asumiéndola, Cristo se declara pueblo de Dios. El es la cabeza del pueblo de Dios, con quien hay que estar vitalmente unido para dar fruto.

Permanecer es fidelidad. Y fidelidad es amor que no traiciona. Ser cristiano es seguir la vida de Jesús en su misterio de muerte y resurrección; es seguir su estilo de fidelidad al Padre y donación a los hombres.

Dar fruto. Es asumir la vida cristiana responsablemente, cumpliendo el mandato del amor.

Pienso que esta invitación de la Palabra a permanecer y a dar fruto es válida también para vosotros, para vuestro trabajo y de educadores cristianos. De alguna forma se os marca el objetivo, el ideal hacia el cual ha de tender vuestra vida y vuestra acción educadora.

Rica es la pedagogía y metodología de vuestro movimiento. Ellas, desde vuestro fundador, han forjado muchísimos niños y jóvenes que han sido y son auténticos pilares de humanidad y fe para nuestro mundo.

Hoy y ahora, en la celebración de la Eucaristía, dejadme que os anime a perseverar en la fidelidad a Jesucristo, a la Ley Scout y a vuestra Promesa.

El Escultismo llega en la actualidad a millones de muchachos y muchachas en el mundo entero. Ser scout es una manera joven y sonriente de vivir, un gusto por el aire libre y el esfuerzo, un servicio y una elegancia.

Inculcáis responsabilidad, sencillez, amor a la naturaleza, sentido del honor, comprensión, amistad, disponibilidad, fidelidad, entrega, constancia, dominio de sí mismo, servicio a Dios y a los demás. Con ello vais construyendo la fraternidad universal, de la cual hablaba Baden Powell. Una fraternidad muy necesaria en un mundo lleno de egoísmo y violencia. En una sociedad, como la actual, sólo motivada por deseos de tener y aparentar, vivid nuestro lema: «Siempre listos para servir».

Pero en una sociedad que quiere prescindir de Dios, debéis recordar lo que os dejó escrito Baden Powell en una de sus cartas: «Una organización como la nuestra faltaría a su finalidad si no infundiera a sus asociados la práctica de la religión». Os invito a vivir la vida cristiana, a ser testigos del Jesucristo en y desde su Iglesia. A vuestros lobatos, en la sisena, acción y juego. A los scouts,

en la patrulla, la operación y el descubrimiento. A los pioneros, en el equipo, la empresa y la aventura. A los rutas, en el servicio. A ellos y a vosotros, como jefes y responsables, os animo a ser fieles en el cumplimiento de vuestro deber. Una parte del futuro de nuestra sociedad la ha puesto Dios en vuestras manos. No olvidéis que no sois puramente maestros, sois educadores y por ello, con vuestro ejemplo humano y cristiano, debéis hacer surgir en cada uno de vuestros niños y jóvenes lo mejor que hay en ellos. Dios os lo recompensará. Y después podréis sentir en vuestro corazón el eco de las palabras finales de vuestro fundador: «El camino auténtico para llegar a la felicidad es haciendo felices a los otros».

Que estos días de vuestra XXXV Asamblea en nuestra tierra os sean motivo de gozo para seguir el camino que os marca la Ley Scout. Fieles a Jesucristo, fieles a la Iglesia, testimonios de la Resurrección.

«Yo soy la vida verdadera, y mi Padre es el labrador». «Yo soy la vid; vosotros, los sarmientos». Amigos scouts, permaneced en Él y daréis frutos en abundancia.

EXHORTACIÓ SOBRE EL DIA DEL SEMINARI (20-III-94)

La festa de Sant Josep coincideix amb el «Dia del Seminari», jornada que vol concienciar tota la Diòcesis sobre la importància de la bona marxa d'aquesta institució per al futur de la nostra Església. En ell es formen els futurs ministres i pastors de les nostres comunitats eclesials. Cinc alumnes formen actualment la comunitat del nostre Seminari. Malgrat que el número no és massa baix, donada la realitat de la Diòcesis, és insuficient si tenim en compte la perspectiva de la missió universal de l'Església.

Cal fer un renovat esforç per augmentar el número de seminaristes. La Comissió Diocesana de Pastoral Vocacional està realitzant una excel·lent tasca, que demana un major suport de part de les Parròquies i altres institucions diocesanes. Tota la Diòcesi hauria de viure el problema de la insuficiència de vocacions. És veritat que el Senyor no deixarà abandonada l'Església i proveirà vocacions al ministeri de la manera que cregui més oportuna, però a nosaltres ens toca treballar com si aquesta fos una tasca tota nostra, de tot el poble de Déu.

I aquest any, Any Internacional de la Família, el lema de la jornada vol ressaltar especialment la responsabilitat de les famílies cristianes en ordre a l'aparició, creixement i manteniment a les vocacions al sacerdocí. El Concili Vaticà II, en el Decret sobre la formació sacerdotal, ens diu que «el deure de fomentar les vocacions pertany a tota la comunitat cristiana, i l'ha d'acomplir principalment

amb una vida cristiana íntegra. L'aportació més preciosa per aquesta tasca va a càrrec de les famílies vivificades amb esperit de fe, de caritat i de religió, que esdevenen una mena de primer seminari...» (OT 2). El Papa Joan Pau II, en l'Exhortació apostòlica «Familiaris consortio», afirma que «la família ha de formar els fills per la vida, de manera que cadascun d'ells acompleixi amb plenitud la seva missió, d'acord amb la vocació rebuda de Déu. Efectivament, la família que està oberta als valors trascendents, que serveix els germans en l'alegria, que compleix amb generosa fidelitat les seves obligacions i és conscient de la seva quotidiana participació en el misteri de la creu gloriosa de Crist, es converteix en el primer i millor seminari de vocacions a la vida consagrada al regne de Déu» (FC 53).

Pel bé del nostre seminari cal esperar que les famílies cristianes siguin conscients de la seva missió. Missió de generositat: una família nombrosa està en disposició major perquè el Senyor pugui cridar alguns dels seus fills amb la vocació sacerdotal. Missió d'exemplaritat: una família que viu conscientment la seva realitat d'«església domèstica», on el ministeri sacerdotal és valorat, ofereix un «clima» propici per al naixement i acceptació de les vocacions al sacerdoci i a la vida consagrada en general.

Famílies i tots els diocesans, siguem generosos amb el nostre Seminari, ajudant amb la pregària i ajuda econòmica la necessària tasca eclesial que s'hi realitza.

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

PARAULES EN L'ACTE DE PRESENTACIÓ DE LA BÍBLIA INTERCONFESSIONAL EN EDICIÓ BALEAR (22-IV-94)

Tenim al nostre abast una nova Bíblia. És la Bíblia Catalana Interconfessional, que aquí se'ns presenta en edició balear; és a dir, amb les variants més significatives de la nostra llengua. Podríem dir que és una Bíblia més nostra.

Ens congratulem d'aquest esdeveniment, alhora cultural i religiós. Esdeveniment cultural perquè s'incorpora al ric patrimoni literari balear aquesta obra cimal de la literatura mundial. Esdeveniment religiós perquè és la Bíblia la font inspiradora de la nostra opció religiosa.

La Bíblia ha de ser per a cada catòlic el seu llibre de capçalera. És a dir, un llibre molt familiar, el més conegut i assimilat. Ens diu el Concili Vaticà II en la «Constitució sobre la Divina Revelació» que «aquest sant Concili exhorta amb

especial vehemència tots els fidels cristians... que aprenguin la ciència eminent de Jesucrist (Fil 3,8), mitjançant la lectura freqüent de les Escriptures santes. «Car el desconeixement de les Escriptures és el desconeixement de Crist» (Sant Jeroni). Arribin doncs de grat al mateix text sant, o bé per la sagrada Litúrgia... o bé per la lliçó pietosa» (DV 25). També ens recorda el Concili que «la pregària ha d'acompanyar la lectura de l'Escriptura Santa a fi d'establir diàleg entre Déu i l'home, perquè parlem amb Ell quan preguem; l'escoltem en llegir les seves paraules» (DV 25). Per tant, la meua invitació cordial a llegir la Bíblia i assaborir-la. Els qui llegeixen la Paraula de Déu tasten «que n'és de bo el Senyor» (1 Pe 2,3).

El millor homenatge que podem retre a la Paraula de Déu no consisteix simplement en tenir el llibre de la Bíblia en un lloc honorífic de la llar. El mot «homenatge» no sols significa l'honor que la Paraula de Déu mereix sinó, amb una accepció que ens ve des de l'edat mitjana, l'homenatge té tota la força d'un jurament de fidelitat i d'obediència. En els castells hi havia una torre amb aquest nom, des d'on es jurava aquesta fidelitat al senyor del castell. La Paraula de Déu ha de guiar les nostres vides. A ella, doncs, debem l'homenatge de la nostra fidelitat i obediència.

Disposar d'aquest nou text de la Bíblia hauria d'impulsar en la Diòcesi el creixement d'iniciatives per ajudar a conèixer-la millor, sobretot als qui exerceixen la seva missió evangelitzadora en la catequesi o en l'ensenyança. Perquè «així com la vida de l'Església augmenta en vigoria per l'assídua freqüentació del misteri eucarístic, hem d'esperar també que la veneració creixent de la paraula de Déu... porti un nou impuls de vida espiritual» (DV 26).

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

CARTA ALS PREVERES I ALS REPRESENTANTS DE LES COMUNITATS RELIGIOSES

Ciutadella de Menorca, 13 d'abril de 1994

Benvolguts tots en la Pau del Crist Ressuscitat:

Em plau d'enviar-vos un exemplar de «LA BÍBLIA», edició balear, abans de fer-ne la seva presentació pública. És un obsequi.

Crec que ens hem de sentir joiosos per aquesta edició de la Bíblia en la nostra llengua. I més, quan la seva traducció ha estat fruit d'un projecte ecumènic, en

el qual hi han participat experts de diverses Esglésies cristianes.

Aquesta nova edició de la Bíblia hauria d'anar acompanyada d'una intensa campanya entre els fidels per difondre-la i per estimular-ne l'estudi i coneixement. Que la seva lectura sigui llum per als nostres cors i aliment per al nostre esperit.

Amb tot afecte us beneeix i us saluda,

Francesc Xavier Ciuraneta

CARTA INVITANT A LA TROBADA AL TORO

Ciutadella de Menorca, 30 d'abril de 1994

Als preveres, diaca, religiosos i religioses

Estimats i estimades en Crist:

Ens trobem a prop de la Festa de la Mare de Déu del Toro i, com cada any, s'ha programat la Convivència de Preveres, Religiosos i Religioses al redós de la nostra Patrona. Serà el pròxim dissabte, dia 7 de maig. Ha semblat oportú, donada l'actualitat de l'Any Internacional de la Família, dedicar la conferència a aquest tema però des d'una vessant que ens pot resultar novedosa. El P. José Sesma, mercedari, director del «Secretariado de la Pastoral Penitenciaria» de la Conferència Episcopal Espanyola i capellà de la presó de dones de Barcelona ens parlarà de la crisi familiar com a causa del fenomen delictiu.

Per tant, si Déu vol, la jornada seguirà aquest ordre:

A les 11, pregària, exposició del tema i diàleg.

A les 12'30, Eucaristia.

A les 13'30, dinar.

Per organitzar adequadament el dinar, us prego que aviseu la vostra assistència a les religioses del Toro.

Fraternalment convido tots els preveres, religiosos i religioses a aquesta tradicional Convivència. Que la Verge Maria ens beneixi i ens ajudi.

Ben cordialment vostre,

Francesc Xavier Ciuraneta

VICARIA GENERAL

CARTA SOBRE LA MISSA CRISMAL

Ciutadella de Menorca, 23 de març de 1994

Benvolgut en el Senyor:

Com s'havia ja programat i decidit des del Consell del Presbiteri, celebrarem la MISSA CRISMAL a l'Arxiprestat del Centre, concretament a l'església parroquial de Sant Cristòfol, a ES MIGJORN GRAN. Serà el Dimecres Sant, dia 30 de març, a les 8 del vespre.

Serà bo que a les celebracions del Diumenge de Rams es faci una convidada a les respectives comunitats parroquials.

Com ja és costum aquest dia, els preveres ens reunirem per a pregar junts. Serà abans de la Missa Crismal, a les 6.30 del capvespre, a fi de preparar-nos també junts per a les celebracions del Tridu Pasqual.

I, tres coses més:

1) Trobaràs dins aquesta tramesa el Comunicat de la Comissió Episcopal de Pastoral Social per al Dia de l'Amor Fratern titulat «Consciència moral i solidaritat» i que té lloc el Dijous Sant.

2) També el material corresponent a la preparació del Congrés «Iglesia y Salud» que tindrà lloc el mes de setembre a Madrid i que s'ha de preparar des de cada diòcesi.

Ahir, en la reunió de la Delegació de Pastoral de la Salut, es va veure convenient que fossin els preveres els qui responguéssim les preguntes del qüestionari i poguéssim tenir una trobada a nivell arxiprestal per a compartir les aportacions personals i fer-ne un resum. Hem de tenir en compte que aquest treball continua el ja iniciat aquest curs. Els arxiprestos convocaran aquesta reunió extraordinària que s'haurà de fer dins el mes d'abril. Ara, convé que cadascú ho comencem a preparar personalment o ajudats d'aquell grup de laics i religiosos/es més sensibilitzats amb el camp de la pastoral de la salut.

3) Recordar que el dissabte, dia 16 d'abril, tindrem la jornada de Formació Permanent sobre la 2a. part de «BIOÈTICA», que dirigirà el P. Francesc Abel. S.I., des de les 10 del matí fins després de dinar, al Toro. S'ha d'avisar a les monges per al dinar (tel. 375060).

Amb el desig sincer d'unes bones festes de Pasqua de Resurrecció, rep una forta abraçada

Sebastià Taltavull i Anglada
Vicari General

SECRETARIA GENERAL

NOMENAMENTS

Amb data de 15 d'abril de 1994 el Sr. Bisbe ha firmat els següents nomenaments:

Mn. Llorenç Vidal Pelegrí, adscrit a la Parròquia del Carme, de Maó.

Mn. Joan Bosco Martí Marqués, rector de la Parròquia de Sant Martí, de Mercadal i capellà del Santuari del Toro.

Mn. Jesús Llompert Díaz, vicari de la Parròquia de Santa Eulàlia, d'Alaior.

CONFIRMACIONS

El Sr. Bisbe ha administrat el sagrament de la Confirmació en els llocs següents:

Dia 5 de març, en la capella del Seminari: 2 adults.

Dia 14 d'abril, en la Parròquia de Sant Antoni Maria Claret de Ciutadella: 2 adults.

Dia 15 d'abril, en la Parròquia de Sant Francesc, de Ciutadella: 4 adults.

Dia 16 d'abril, en la Parròquia de Migjorn: 8 joves.

Dia 23 d'abril, en la Capella Castrense «Santa Águeda»: 10 joves.

ORGANISMES DIOCESANS

CONSELL DEL PRESBITERI

COL·LEGI DE CONSULTORS

CRÒNICA D'UNES REUNIONS

El Consell del Presbiteri ha estudiat monogràficament el moment actual de la Pastoral de Joventut a la nostra diòcesi. Els seus membres s'han reunit en dues ocasions, els dies 2 de febrer i 2 de març, per a posar en comú les aportacions dels preveres de cada arxiprestat i oferir noves propostes d'actuació pel futur. En aquestes dues sessions hi ha participat el Delegat Diocesà de Joventut, que va presentar el diagnòstic de la situació actual.

La reflexió va partir de les dades recollides per les Delegacions d'Ensenyament, Catequesi i Litúrgia, en relació a la participació a la classe de religió, a la

catequesi i a les celebracions de la fe.

El Consell del Presbiteri ha respost a tres preguntes relacionades amb la Pastoral de Joventut:

- Quines mancances hi veim.
- Quins reptes ens planteja.
- Quines propostes d'acció.

Sense entrar en detall, es constata una manca d'animadors juvenils a la catequesi, moviments, grups parroquials i escoles. També es constata una manca de compromís i una gran dosi d'inconsciència i inestabilitat en la seva vida.

L'Església no acaba de connectar amb la realitat juvenil i hauria d'ajudar als joves a ser protagonistes, participatius i actius dins les comunitats cristianes i enmig de la societat d'avui...

Entre els molts reptes que s'han assenyalat, destaquen l'activisme, la manca de coordinació entre els distints col·lectius juvenils, la desorientació provocada pel consum, la influència dels mitjans de comunicació, la poca imaginació, les ofertes d'oci...

En l'apartat de propostes, el Consell del Presbiteri va acordar l'elaboració del projecte diocesà de Pastoral Juvenil, l'organització d'una formació sistemàtica per a tots els agents de pastoral des de l'escola d'animadors de joves dins l'Institut Diocesà de Teologia, la coordinació dels moviments de joves i la posada en pràctica de les resolucions ja preses a la trobada de consiliaris i a les VII Jornades de Pastoral Juvenil celebrades recentment.

CONSELL PASTORAL DIOCESÀ

CONVOCATÒRIA DE LA REUNIÓ DE LA PLENÀRIA (12-III-1994)

11 de febrer de 1994

Benvolgut/da en el Senyor:

Després de la preparació que ha fet la Comissió Permanent en dues sessions de treball, em plau convocar-te, en nom del Sr. Bisbe, a la reunió plenària del Consell Pastoral Diocesà que tindrà lloc, si Déu ho vol, el dissabte, dia 12 de març de 1994, a Ca'l Bisbe, de les 10 h. a les 13 h. del matí.

L'ordre del dia, que s'especifica encara més en full apart, és el següent:

1. Pregària.
2. Lectura i aprovació de l'acta anterior.
3. Presentació del tema: «EL FET DE LA IGNORÀNCIA RELIGIOSA»

Es donarà a conèixer una reflexió a partir de les dades:

- a) per part de la Delegació d'Ensenyança
- b) per part de la Delegació de Catequesi
- c) per part de la Delegació de Litúrgia

4. Roda d'intervencions. Aportacions dels arxiprestats, parròquies i delegacions.

5. Debat i proposta d'actuacions concretes en relació a ajudar a superar el fet de la ignorància religiosa que constatarem tant en els infants, com en els joves i adults.

6. Segons els Estatuts i Reglament del CPD, que preveuen que en el termini de dos anys de la seva constitució s'ha de renovar la meitat dels seus membres, tractar junts com hem de procedir, ja que ha arribat aquest termini.

7. Seguiment dels acords presos. Informacions.

Diego Dubón Pretus, secretari

EL FET DE LA IGNORÀNCIA RELIGIOSA (en els adults, joves i infants)

Després d'estudiar les dades estadístiques i reflexionar-les amb els Delegats diocesans d'Ensenyança, Catequesi i Litúrgia, la Comissió Permanent ha fet una primera constatació que resumim en els següents punts, perquè, també a partir de les dades que t'adjuntam de participació a l'escola de religió, a la catequesi i a les celebracions de l'Eucaristia, puguin ser reflexionats i concretats per totes les parròquies i delegacions diocesanes, a fi de presentar-ne els resultats a la reunió plenària del Consell Pastoral Diocesà.

1. Hem constatat a nivell de CATEQUESI l'assistència a les distintes edats i la forma com es manté —més en unes edats que en altres—, però també la seva desconexió amb la CELEBRACIÓ DE LA FE.

2. Hem constatat a nivell de CENTRES D'ENSENYANÇA, una disminució progressiva en la participació a la classe de religió, especialment als Centres d'Ensenyança Mitja.

3. Hem constatat a nivell d'ADULTS i FAMÍLIES, una manca generalitzada de preparació i formació cristiana, com també de pràctica religiosa, la qual cosa incideix directament en el fet de la transmissió de la fe als més joves i petits.

4. Hem constatat, en general,

- a) una manca de sensibilitat religiosa i de plantejament cristià de la vida,
- b) una tendència a recuperar, d'una banda, valors d'una religiositat popular

que pot ésser vehicle d'evangelització; i d'altra, una tendència en certs sectors a valorar-ne només els aspectes externs i folklòrics.

c) en alguns casos, una recerca religiosa fora de l'Església catòlica.

PREGUNTES:

1. Estàs o esteis d'acord, en principi, amb aquestes constatacions?
2. Les concretes més des de la pròpia realitat? De quina manera?
3. Per què s'ha arribat a aquesta situació que tots constatem?
4. A partir de cada nivell de constatació, quines actuacions concretes hem de fer?

CONVOCATÒRIA DE LA REUNIÓ DE LA PERMANENT (20-IV-1994)

17 d'abril de 1994

Benvolgut/da en el Senyor:

Em plau convocar-te, en nom del Sr. Bisbe, a la reunió de la Comissió Permanent del Consell Pastoral Diocesà que, com vam acordar, tindrà lloc al Toro el proper dimecres, dia 20 d'abril de 1994 i a les 8.30 del vespre, amb el següent ordre del dia:

1. Començarem amb la pregària i el sopar, a les 8.30.
2. Preparar l'ordre del dia de la sessió plenària del Consell del dia 11 de juny. Convé tenir en compte l'Acta de la sessió anterior, ja que s'ha de continuar la temàtica encetada sobre «el fet de la ignorància religiosa».
3. Pensar com s'ha d'introduir la designació dels nous membres del Consell.
4. Vetla de Santa Maria al Toro, amb motiu de la festa de la Mare de Déu.
5. Torn obert de paraula.

Diego Dubón Pretus
Secretari

CONSELL DIOCESÀ D'ECONOMIA

CONVOCATÒRIA DE REUNIÓ (12-III-1994)

Ciudadella de Menorca, 1 de març de 1994

Benvolgut/da en el Senyor:

Em plau convocar-te, en nom del Sr. Bisbe, a la reunió del Consell Diocesà

d'Economia que tindrà lloc, si Déu ho vol, el dissabte, dia 12 de març de 1994, a les 17 hores a Ca'l Bisbe, amb el següent ordre del dia:

1. Pregària
2. Lectura de l'Acta de la sessió anterior (11 de novembre de 1993, a Maó)
3. Revisió dels acords presos
4. Autofinançament
 - 4.1. Dia de l'Església Diocesana (14 de novembre de 1993)
 - 4.2. Campanya de subscriptors
5. Pressupost de la Cúria Diocesana
6. Actuacions
 - 6.1. Proposta finançament obra Seminari Diocesà
 - 6.2. Finançament obertura provisional Museu Diocesà
 - 6.3. Préstecs i subvencions per al 1994
7. Informacions
 - 7.1. Casal del Toro
 - 7.2. Serveis a la Joventut
 - 7.3. Projectes socials.
 - 7.4. Finançament «Projecte Home»
 - 7.5. Aportació 0,7% al Fons Menorquí de Cooperació.
8. Torn obert de paraula.

Sebastià Taltavull i Anglada,
Vicari General

DELEGACIÓ DIOCESANA DE CATEQUESI

CARTA DE PASQUA 1994

Estimades i estimats catequistes:

Cada any la festa de Pasqua és el moment més oportú per a felicitar-nos i dir-nos que la raó més fonda de tot el que feim és Jesucrist Ressuscitat. Ell, el resplandor de Déu manifestat fins i tot en la debilitat humana, en cada desànim, en cada fracàs. Pasqua és la superació definitiva de tot mal. Pasqua és la nova primavera que, després de l'hivern de la mort, fa triomfar per sempre la Vida.

Tantes coses com deim al llarg de l'any. Tantes paraules i gestos significatius utilitzats en cada sessió de catequesi. Tantes ocasions per a pronunciar el nom de Déu per donar-lo a conèixer i tantes per dir el de Jesús per seguir-lo. Tantes invitacions al testimoni: a fer vida allò que creim i deim... i vet aquí que arriba

el dia que percebem el secret de la felicitat: el regne de Déu no està fora de nosaltres, el percebem en el nostre interior. La nostra persona ha estat «tocada» per la paraula i per la vida.

Provocar la set de Déu

Molts catequistes estan descobrint aquesta font inesgotable de la qual en surten rius d'aigua viva. Com Jesús ho deia a la dona samaritana, la paraula dita a la catequesi, al petit grup, a cadascú en particular, fa que poc a poc aparegui la set. El catequista ha de tenir un sentit de captació especial per a oferir gratuïtament l'aigua que cadascú necessita. Així, la teva experiència està ja aportant molta vida a l'Església, encara que aparentment un senti la flebesa d'un treball dificultós i sense resultats. L'Esperit de Jesús, tanmateix, és qui ens anima i prega amb nosaltres.

Som una família nombrosa

Sabem que la dedicació a la catequesi no és una tasca individual. Pertanyem a una petita comunitat amb la qual compartim, celebrem i vivim la fe cristiana. Una petita comunitat que inclou formes molt variades i que és una cèl·lula viva de l'Església local, en comunió amb l'Església universal. És encoratjador pensar que som una família estesa arreu de la terra i posada enmig d'ella com llevat que ho pot transformar tot. És l'encàrrec que tenim de Jesús.

Mantenir l'empenta del Vaticà II

Si som conscients d'aquesta possibilitat creativa i ens alegra molt comprovar els passos que cada dia donam, també és font de preocupació que les nostres comunitats a vegades no despertin prou entusiasme i vegem reduir-se no sols la participació, sinó també l'ardor del testimoni. N'hi ha qui fàcilment es refugien en la comoditat, en la seguretat legalista, en formes d'ostentació que no s'avenen amb l'Evangelí. No hauríem de perdre l'empenta de la renovació conciliar, la que fa ja quasi trenta anys va marcar una nova primavera de l'Església centrada en la fidelitat al Déu de Jesús, en el sentit de Poble de Déu, en la identificació amb els goigs i les esperances, les tristeses i angoixes dels homes i dones del nostre temps —especialment dels més pobres— i en un diàleg profund i sincer amb la cultura d'avui..., una Església atenta als signes dels temps.

L'Esperit de Jesucrist Ressuscitat ens demana a veus no cedir a la temptació de convertir aquesta primavera en tardor, i molt manco en hivern gelat, el que significaria buidar d'humanitat i d'esperit cristià tants i tants passos donats per coherència personal i eclesial amb l'Evangelí. Que els temps hagin canviat no pot ésser un pretext d'autojustificació per a fer reviure antigues formes de segu-

retat i de privilegi. Les «noves» respostes que cercam en el Congrés de Catequesi les volem intuir des del risc de la fe, la pobresa de mitjans i l'esperit senzill d'uns grups cristians que sintonitzen amb la Paraula de Déu i connecten amb la vida real de les persones.

Com fer una catequesi viva?

Les moltes i riques aportacions al Congrés de Catequesi deixen entreveure les dificultats per les que passen avui la majoria dels catequistes quan, en nom de l'Església que estimen, han de fer arribar un missatge que no suscita interès. I un es demana: per què? El terreny que ha de rebre la llavor està poc llaurat, és dur, necessita eixarmar, abunda el pedreny i els cards, entra en competència amb mil ofertes aparentment més atractives. Es constata en les paraules de molts catequistes una espècie de sensació d'impotència que va penetrant el seu ànim a l'hora d'entrar en comunicació. Però aquest no és el punt i final.

La sorpresa queda també constatada quan sabem que el camí no està barrat, sinó que segueix amb més entusiasme, i allò que semblava enfonsar-se, ara esdevé un nou mitjà per a l'anunci de Crist. Són molts els testimonis que ens fan veure que molts catequistes viuen —en la seva missió catequètica— un penós i joiós Misteri Pasqual.

Tot és diferent després de Pasqua

La Pasqua de 1994 és un nou do de Déu que hem d'agrair. La renovació del nostre sí baptismal a Jesucrist durant la Vetla Pasqual pot haver significat un nou començament en tots els sentits. Ha pogut renàixer la primavera per a la nostra catequesi. Si deixam que l'Esperit de Jesús Ressuscitat actuï amb plena llibertat entre nosaltres —començant pel cor de cadascú— començarem a trobar «respostes noves» als «temps nous» que vivim. Siguin com siguim, són el «kai-rós» —el temps oportú— que Déu posa al nostre abast perquè amb Jesús i fent pinya tots entorn d'ell, siguem creadors d'un nou estil evangelitzador.

Jesús Ressuscitat pot aparèixer-se de nou com en aquell matí lluminós de Pasqua. A nosaltres, els catequistes, ens toca el paper de Maria, dels Apòstols, de les dones, dels deixebles d'Emaús... Ens toca deixar-nos sorprendre, animar, vèncer la por, acompanyar... i creure! Sobretot creure! Aquesta és la font de l'espiritualitat que ha d'animar l'anunci d'aquesta experiència als qui ens ha estat confiat. Quan diferents formes de pensar posen barreres per al bon enteniment entre les persones, hem de dir que no basta tenir clares les idees, ser cristià és molt més que açò. És deixar-se estimar per Déu a fi d'arribar a estimar com Jesús.

Família, joves i més formació cristiana

A la Missa Crismal, el nostre Bisbe feia una crida a concretar el nostre treball en un triple camp: la formació cristiana, la família i els joves. Una espècie de clam puja des de situacions d'ignorància religiosa que demanen aprendre, sebre i entendre millor el missatge cristià. Aquest clam se sent dins les famílies quan són els pares els qui no valoren res ni són testimonis ells mateixos d'una coherència entre la vida i la fe. I encara més, des dels joves quan es deixen electritzar per l'evasió o tancar-se dins perennes ruptures. Formació cristiana, família i joventut, tres temes que afecten de ple la nostra responsabilitat de catequistes. Són situacions que demanen «algú que escolti», «algú que compregui», «algú que aculli», «algú que acompanyi»..., algú que els digui amb tot l'amor i amb el seu propi llenguatge: «No ets enfora del Regne de Déu». Els catequistes no podem ser de cap manera aquells qui veuen mal per tot arreu i es passen el dia queixant-se, sinó aquells qui —essent a la vegada molt realistes— van detectant «llavors» d'Evangelí.

Ser bons comunicadors!

Haurem d'aprendre encara a ser bons comunicadors a tot nivell, no només a la catequesi. Pasqua ens hi empeny a fi que no arriquem tot per abraçar aquesta nova vida que se'ns dona en abundància. L'Esperit de Jesús Ressuscitat ens mou a viure al dia, sense les seguretats que substitueixen el Déu únic en un «ídol», i només amb la vida per donar-la gratuïtament. Així, Jesús l'ha guanyada per sempre per a ell i per a tota la humanitat. Aquest és el motiu de la felicitació pasqual i de la crida a fer realitat la necessària renovació catequètica.

Una forta abraçada

**Sebastià Taltavull i Anglada,
Delegat diocesà de Catequesi**

COMUNICACIÓ (25-VI-1994)

Ciutadella de Menorca, 25 d'abril de 1994

Als Rectors i Responsables dels Centres de Catequesi

Benvolgut en el Senyor:

En el moment de preparar ja la cloenda del I Congrés de Catequesi de Catalunya i Balears, després de dos anys de treballar-lo amb els catequistes, el pri-

mer que vull fer és agrair-te en nom del SIC la teva dedicació i ajuda per a poder-lo dur a terme. A Menorca hi han participat quasi bé tots els Centres, un bon nombre de preveres i responsables de Catequesi i més del 50% dels catequistes. S'ha fet un treball seriós, un diagnòstic bastant objectiu del moment actual de la catequesi i ha arribat ben directa la veu dels catequistes.

Ara ve el moment de posar fil a l'agulla de les resolucions. T'adjunt el resum final del Congrés que conté les **CONSTATAcions** i les **PROPOSTES**. És un material molt vàlid per a iniciar ja una reflexió a nivell personal i amb el grup de catequistes de la teva parròquia, ja que és l'àmbit on s'hauran de fer operatius els resultats d'una manera pràctica. Serà bo que miris la millor manera de fer-ho, com a complement de tota la reflexió que heu fet durant aquests dos anys a partir dels tres blocs del Congrés: **la catequesi, el catequista i en quin món feim la catequesi**.

Aquest material s'envia igualment a TOTS els catequistes de Menorca, tant si han participat en el Congrés com no. Per tant, la feina que ara s'ha de fer pot ésser un enriquiment per a TOTS els catequistes perquè es tracta de dur a la pràctica moltes coses que es constaten i es proposen en teoria.

Veuràs que hi ha una pregunta que va orientada a preparar l'Assemblea de Catequistes del dissabte, dia 11 de juny. És molt important preparar bé la reflexió i la o les respostes. És la paraula que tindrà cada parròquia i centre per a proposar **QUINES SÓN LES NOVES RESPOSTES** que hem de donar als **NOUS TEMPS** que vivim. Hem de ser creatius i començar a esbrinar tots els camins nous que s'entreveuen.

A més, dins aquesta tramesa també trobaràs el no. 1 de «**FLAMA**», un full informatiu que vam decidir fer enguany des de la Delegació. Vol ser un mitjà de comunicació i d'intercanvi d'experiències en el que des d'ara ja et demanam la teva col·laboració i la del grup de catequistes. Hi ha la informació de l'Escola d'Estiu i també un programa detallat de cada curset. És una bona ocasió de formació que val la pena aprofitar. Els qui estiguin interessats, a més de la inscripció, el que ha de fer és treure els passatges, ja que són dates difícils per entrar i sortir de la illa.

Res més, sinó agrair-te una vegada més la teva col·laboració en ajudar a dur a bon terme tot aquest treball del Congrés. Si fa falta cap tipus d'informació, estem a disposició.

Una abraçada

Sebastià Taltavull i Anglada,
Delegat diocesà de Catequesi

COMUNICACIÓ SOBRE L'ASSEMBLEA DIOCESANA (25-IV-1994)

A tots els catequistes que heu participat en el I Congrés de Catequesi i a tots els altres catequistes amb qui volem compartir aquest treball fet

Estimades i estimats catequistes:

Ha arribat el moment de concloure el treball del I Congrés de Catequesi de Catalunya i les Balears que vam iniciar l'octubre de 1992 i que hem anat realitzant durant aquests dos anys. Ha estat un treball llarg, però constant i sembla que ben profitós.

En aquesta tramesa hi ha el resum de tot el Congrés i que fa referència a tot allò que s'ha constatat majoritàriament. Ho hem de llegir i estudiar amb detall. També hi ha les propostes més significatives que ens han d'ajudar a una renovació de tota l'acció catequètica. La nostra feina és ara concretar-les a la nostra realitat diocesana i, si és necessari, ampliar-les.

Fins ara hem dit moltes coses. Ara és el moment de començar a fer. Aquest material que reps és una eina que ens ha d'ajudar a donar «noves respostes» i dur-les a terme entre tots, encara que siguin passos ben senzills però necessaris per als «nous temps» que vivim.

El moment final d'aquest temps de Congrés serà el dissabte, dia 11 de juny-94. Ens trobarem tots els catequistes de Menorca per a celebrar l'ASSEMBLEA DIOCESANA i posar en comú els resultats de la concreció a Menorca. Aquest dia, reserva't tot el capvespre, ja que volem que també sigui trobada de convivència, pregària i un poc de sopar.

A l'entretant, prepararem l'Assemblea Diocesana dels Catequistes, que serà la Cloenda del Congrés de Catequesi a Menorca, així:

A nivell personal

1. Llegint i estudiant personalment tot aquest material que són les constatacions i les propostes del Congrés de Catequesi.

A nivell de parròquia o centre

2. Organitzant un treball de reflexió per parròquies o centres de catequesi, amb aquest qüestionari indicatiu:

a) les constatacions que es fan, com reflecteixen la nostra realitat parroquial i què ens fan pensar en relació a la nostra manera de ser catequistes i fer la catequesi?

b) les propostes, quines i com han de ser concretades a la nostra realitat de Menorca?

c) per on començar preferentment a la nostra parròquia o centre? (prioritats d'actuació).

Per a comunicar a l'Assemblea diocesana

3. Preparar, com a parròquia, per aportar a l'Assemblea Diocesana del dissabte, 11 de juny:

a) quines **NOVES RESPOSTES** esteim disposats a donar en aquest moment actual de la catequesi i de la nostra societat, tenint en compte tot allò que hem constatat.

Ja es donaran a conèixer els detalls concrets de l'Assemblea en un pròxim comunicat.

Ciutadella de Menorca, 25 d'abril de 1994

DELEGACIÓ D'ENSENYANÇA

UNA SENTÈNCIA DEL SUPREM I LA MEVA LECTURA

A ran de la reflexió que sobre la ignorància religiosa a Menorca pensa encarar el Consell Pastoral Diocesà aquest dissabte, dia 12, tenint com a punt d'arrancada les dades que han ofert les delegacions de catequesi i d'ensenyament, vull fer unes precisions que em facilita la sentència donada pel Tribunal Suprem, el 25 de febrer passat, sobre l'assignatura de religió.

El Tribunal Suprem ha dit que l'assignatura de religió s'ha de considerar una matèria fonamental dintre dels programes educatius; la seva avaluació ha de ser tinguda en compte en els expedients acadèmics i, per tant, els centres d'ensenyança hauran d'oferir una altra assignatura alternativa per aquells alumnes que no l'escolleixin com assignatura.

Segons el Suprem no pot ser una alternativa a la cultura religiosa, l'estudi assistit. I és que ni l'estudi assistit com l'estudi de la religió poden ser requerits per un mateix alumne. El Tribunal Suprem s'empara, per dir el que diu, amb el principi d'igualtat que recolleix l'article 14 de la Constitució.

A partir del contingut d'aquesta sentència, l'estadística actual sobre l'assistència a la classe de religió és d'una difícil lectura. Com interpretar actualment la disminució d'alumnes a l'escola de religió en alguns centres de primària i de secundària? Alguns, amb les dades a les mans, podrien dir que la religió no interessa. Jo crec que un tipus d'afirmació així seria fruit d'un criteri molt simplista. La disminució que es dona i que han fet ressò, aquests dies passats, la ràdio (dia 8 de març), el full dominical (dia 20 de febrer) i el diari Menorca (dia 9 de març) té lectures diverses i totes elles complementàries:

Si l'estudi assistit ha estat fins ara una alternativa a l'assignatura de religió, és difícil que alguns alumnes hagin pogut optar fàcilment per a fer una matèria

més i perdre l'oportunitat d'una hora escolar que té la intenció de conèixer mètodes d'estudi i repassar i aprofundir matèries que es duen atrassades.

- Si l'assignatura de religió no ha estat admesa fins ara amb tots els efectes d'una assignatura «normal» (per exemple, la seva avaluació no es té en compte a les convocatòries -Art. 14,3 de la LOGSE), no és gens estrany que tot i que es garanteix la seva ensenyança -art. 16,1 de la LOGSE- alguns alumnes i pares s'hagin contagiats de la feblesa «religiosa» a què indueix i transmet la llei.

- Si els professors de religió de primària no han estat encara equiparats als altres professors ni amb el seu sou ni amb les seves responsabilitats acadèmiques, no és tampoc estrany que actualment es trobin en serioses dificultats a l'hora de poder donar, com ells desitgen, serietat a l'assignatura que imparteixen.

- Si alguns pares i alumnes no han descobert encara la diferència existent entre la catequesi —que és una vivència de la fe— i la cultura religiosa —que afecta els coneixements de la religió—, no ens pot causar raresa sentir allò de: «el meu fill/a s'ha apuntat a estudi assistit perquè ja va a catequesi».

Les raons de la disminució d'alumnes a l'àrea de religió poden ser, idò, complexes. Al bell mig d'aquesta realitat hi ballen diversos factors: la LOGSE, la situació del professorat, el desconeixement dels límits de la catequesi i de l'ensenyament de religió...

Com he dit tantes vegades, seguir així no pot ser. Aquesta situació que crea la llei, si tenim en compte les normes més sanes de pedagogia, pot fer mal a molts. I és que, provocant la disminució de l'alumnat a l'oferta de religió, la llei està ajudant a crear una consciència de què la religió no és necessària i açò, a poc a poc, pot tenir influències desagradables pels qui creiem amb un tipus d'antropologia concreta. A partir de la decisió del Tribunal Suprem aquestes coses s'han de clarificar i ho hem de fer, com ha dit el ministre Suárez Pertierra: «sin que haya enfrentamientos y a través del diálogo».

Jo no crec que per clarificar s'hagi de suprimir l'àrea de religió a l'escola. Com tothom sap, som dels qui creuen que defensar un desconeixement del fenomen religiós és anteposar prejudicis personals a la formació integral que mereix tot alumne. Una altra cosa és el com ha de ser impartida aquesta formació. Açò ens duria a una nova reflexió que ja faré un altre dia seguint els criteris que marca el diàleg constructiu.

Bosco Faner

DELEGACIÓ DIOCESANA DE MITJANS DE COMUNICACIÓ SOCIAL

JORNADA MUNDIAL DELS MCS

Ciutadella, 12 d'abril de 1994

Benvolgut,

Diumenge que ve, dia 17 d'abril, es celebra la Jornada Mundial dels Mitjans de Comunicació Social. Diada promoguda pel Concili Vaticà II. El tema «Televisió i família: criteris per a saber mirar» centra la reflexió d'enguany en el mitjà televisiu i l'ús que se'n fa. En la carpeta que s'adjunta trobareu els missatges del Papa i de la Comissió Episcopal Espanyola de Mitjans de Comunicació Social, així com altres materials per a la reflexió, catequesi i celebració. Si són utilitzats, la despesa econòmica que fa la Comissió Episcopal no serà en va. La forta influència que exerceix la televisió en la família i en la societat demana que la nostra atenció pastoral contribueixi a la formació dels fidels en aquest camp audiovisual.

Aprofitant l'oportunitat d'aquesta carta, anuncio que per aquest trimestre —a finals de maig— la Delegació Diocesana ha contractat al psicopedagog i publicista Bernabé Tierno perquè doni unes conferències a pares, adolescents i joves sobre educació, família i mitjans de comunicació. La Congregació Religiosa dels Pares Paulins es fa càrrec de les despeses de viatges. Així i tot, l'esforç que suposarà per a nosaltres sols es justificarà per l'ample interès que desvetla el missatge humanista i cristià de Bernabé Tierno en diversos àmbits, eclesials i no eclesials.

Aquest mateix criteri d'oferir una reflexió sobre el fet religiós i els mitjans de comunicació, en l'intent d'arribar a gent que habitualment no participa de la vida de l'Església, ha guiat la programació d'enguany. Per aquest motiu en el primer trimestre vam convidar a Raimon Panikkar, i a Norberto Alcover en el segon trimestre. En l'avaluació feta, hem considerat que fins ara s'ha aconseguit amplament l'objectiu proposat.

I encara una darrera cosa que afecta l'activitat habitual de la Delegació. Durant aquest estiu està previst que totes les parròquies, centres eclesials i col·legis confessionals que ho desitgin disposin d'una pàgina en la secció religiosa del Diari Menorca. Fins ara s'oferia a cadascun dels pobles, i ha costat molt que les parròquies es comprometessin a omplir una pàgina. Ara s'amplia a totes les parròquies —també les de les ciutats— centres d'església i col·legis. Animau-vos a col·laborar!

I res més. Que la Bona Notícia de la Resurrecció s'escampi.

Delegat Diocesà de Mitjans de Comunicació

DELEGACIÓ DE MISSIONS

COMUNICAT DE LES DELEGACIONS DIOCESANES DE MISSIONS CATALUNYA I BALEARS

Als preveres de les diòcesis

10 d'abril de 1994

Benvolguts amics,

Als delegats de Missions de Catalunya i Balears ens ha semblat oportú dirigir-nos, amb una carta conjunta, a tots els qui exerciu el ministeri sacerdotal com a pastors de les nostres Esglésies.

Volem compartir amb vosaltres l'anhel que tots els cristians de les nostres Esglésies siguin cada cop més sol·lícits de fer arribar la Bona Nova de l'Evangelí de Jesús a tots els pobles del món.

Des de fa anys, nosaltres ens reunim diverses vegades l'any per potenciar —per encàrrec dels nostres bisbes— la dimensió universal i missionera de les nostres diòcesis. Coneixem prou bé l'interès amb el qual promoueu les diades missioneres, que han de servir per mantenir oberts tot l'any els ulls i el cor de les Comunitats cristianes en la gran tasca d'evangelització i promoció que duen a terme les joves Esglésies del Tercer Món amb l'ajut generós i sovint martirial dels missioners i missioneres de l'Església.

Les nostres Esglésies de Catalunya i Balears han donat molts missioners durant els segles. Actualment n'hi ha més de 1000 treballant a gairebé tots els països del món. Sovint us anem informant de tots ells.

Una de les tasques que tenen més presents els missioners, és la d'acompanyar els joves amb vocació al sacerdocí o la vida religiosa. El Senyor, que es complau en «omplir de béns els pobres», suscita en molts joves, la crida al ministeri sacerdotal als diferents països de Missions. Mitjançant les Obres Missionals Pontifícies estem ajudant 89.000 seminaristes!

Aquest fet ens mou a donar gràcies a Déu i a col·laborar en la formació d'aquests seminaristes amb la nostra pregària i ajuda.

Els delegats diocesans de Missions agraïm la generositat de tants preveres que, anònimament o amb motiu de les seves noces d'argent o d'or sacerdotals, ens fan arribar l'import d'una beca, total o parcial, per a la formació d'un semi-

narista de Missions a un dels 5 seminaris majors que tenim especialment confiats: «Sant Josep» - Ikot Ekpene (Nigèria); «Interdiocesà» - Taegu (Corea del Sud); «Sant Pau» - Tabora (Tanzània); «Sant Antoni» - Sao Luis do Maranhao (Brasil); «Sant Francesc de Sales» - Huaraz (Perú).

Aquest sacerdots pensen que, amb el seu donatiu, fan possible la continuació del do del seu sacerdoci en el ministeri d'un jove d'un país llunyà, membre de l'única Església de Jesucrist, estesa «d'orient a occident».

Gràcies pel vostre interès i col·laboració en l'obra evangelitzadora i missionera de l'Església.

A cada diòcesi ens teniu al vostre servei. Quedem, doncs, a la vostra disposició. Us saludem amb tot l'afecte.

Jordi Jorba - Barcelona; Vicente Tur - Eivissa; Pere Carreras - Girona; Antoni Guàrdia - Lleida; Miquel Mulet - Mallorca; Jaume A. Vidal - Menorca; Ramon Clúa - La Seu d'Urgell; Conxita López - Solsona; Josep Pascual - Tarragona; Eduard Blasco - Tortosa; Carles Giol - Vic.

COMISSIÓ DIOCESANA DEL PATRIMONI HISTÒRIC ARTÍSTIC I CULTURAL

CONVOCATÒRIA DE REUNIÓ

Ciutadella, 17 de març de 1994

Benvolgut en el Senyor:

Em plau convocar-te a la reunió de la Comissió Diocesana del Patrimoni Històric, Artístic i Cultural que tindrà lloc, si Déu ho vol, el proper dilluns, dia 21 de març, a les 11 h. del matí a Ca'l Bisbe. Amb el següent ordre del dia:

1. Pla de millora de façanes 1994
 - 1.1. Casa de l'Església de Maó
 - 1.2. Sant Francesc de Ciutadella
 - 1.3. Sant Miquel de Ciutadella
 - 1.4. Santa Eulàlia d'Alaior
2. Proposta de cessió temporal del terreny-pati circumdant de l'església de Lluçmaçanes a l'Associació de Vesins per a la seva remodelació (pavimentació, bancs, llums...).
3. Adequació d'una part del col·legi i dependències de l'església de Santa Maria de Ferreries a la nova exigència d'implantació de l'Institut.
4. Model d'inventari per a la codificació dels béns mobles.

5. Orgue antic de l'església del Socors de Ciutadella.
6. Museu Diocesà. Passos fets i per fer.
7. Moment actual del projecte de les obres del Seminari.
8. Informacions i suggeriments.

Sebastià Taltavull i Anglada,
Vicari General

SEMINARI DIOCESÀ

COMUNICACIÓ SOBRE EL DIA DEL SEMINARI (20-III-1994)

Estimats germans Preveres i Diaques: Arribada la festa de Sant Josep, Patró del Seminari, com cada any, volem fer-nos presents en les vostres comunitats i convidar-vos a celebrar-ho tots junts.

Aquest any el lema és «LA FAMÍLIA, ESPERANÇA DEL SEMINARI». Raó de més per estar amb les famílies i elles amb nosaltres perquè puguin no només saber del Seminari, si no també conèixer la realitat actual, en quant els Seminaristes que hi ha.

Alguns dels Capellans joves m'han dit que ells varen començar a sentir la vocació quan varen conèixer els Seminaristes en fer-se presents a la seva Comunitat el Dia del Seminari. És una bona pregunta que normalment ens plantejam en aquests casos: «I jo, per què no?».

És veritat que és Déu qui crida i a Ell hem de respondre cadascun dels qui som cridats. Però aquesta resposta ha de ser encarnada en l'Església en cadascuna de les Parròquies —conjunt de famílies—.

En aquest dia del Seminari, la nostra presència vol ésser un toc d'atenció a la consciència dels joves perquè ells també se n'adonin que poden ser cridats per donar una resposta generosa a Déu.

Els Preveres que esteu al front de les Comunitats podeu ser una bona ajuda perquè aquest dia no passi de llarg. Qui més que vosaltres pot donar un testimoni de goig i d'il·lusió del Ministeri sacerdotal?

En una carta anterior us deia que: «seria bo que fessim caminet entre les Parròquies i el Seminari. Per part nostra volem continuar fent caminet, mostrar que els qui som al Seminari hem sortit de les Parròquies i que n'esteim contents.

Si les famílies són aquestes petites esglésies domèstiques, que formam la gran Església, de veritat en sou la gran ESPERANÇA.

No defraudem l'Església. Siguem tots els creients signe d'Esperança, i molt

més nosaltres els que hem estat Cridats a servir a la Comunitat.

Com diu Sant Joan de la Creu: «...allà on no hi hagi amor sembla-hi amor i en colliràs amor...». També podríem dir a on no hi hagi esperança sembla-hi esperança i en colliràs esperança.

Com haureu sentit ja ens ha arribat una mostra d'esperança, amb la promesa d'una nova vocació per l'any que ve. ¡Benvingut sia!

La nostra gratitud a Déu, com no, i a qui l'ha ajudat a descobrir la crida. També nosaltres hem de donar gràcies per la vocació rebuda ja que la gratitud és font de nous beneficis. I des de l'agraïment podem demanar amb més força que Déu no ens l'envii tot sol.

Per tant us convidam a les Celebracions que farem aquests dies en diferents llocs pregant pels qui són al Seminari i pels qui han de venir:

Diumenge, dia 13, a les 10, a la Parròquia de Santa Eulàlia d'Alaior: Eucaristia.

Dissabte, dia 19, a les 19, a la Capella del Seminari: Pregària Vocacional.

Diumenge, dia 20, a les 11, a la Parròquia del Carme de Maó: Eucaristia.

12,30 a la Catedral: Eucaristia, i

19,30, a l'Església de Santa Maria de Ferreries: Eucaristia.

Convidam a aquestes celebracions especialment als joves de cada arxiprestat, feis que s'hi sentin motivats, que no es perdi per part nostra.

Com és costum aquest dia es sol fer la col·lecta pel Seminari. No cal dir les necessitats que tenim i molt més ara quan haurem d'afrontar unes obres de consolidació de l'edifici. És veritat que durant l'any ja demanem moltes vegades per altres motius, però hem de pensar que no ho feim per noltros.

«Ni un vas d'aigua donat amb caritat quedarà sense recompensa». Per açò una vegada més esperam la vostra generositat.

També us enviam els cartells de propaganda i els sobres perquè els pugueu repartir el diumenge abans.

Fins aviat, idò, i que prest ens donem bones notícies. Amb tot el nostre afecte i gratitud, quedam sempre vostres.

Joan Josep Huguet

ARXIPRESTAT DE CIUTADELLA

REUNIÓ DELS RECTORS (9-III-1994)

Esquema de reflexió

Partint de la reunió que va tenir lloc el dia 11 de febrer, en la qual va quedar accentuada la necessitat d'un aprofundiment en la relació interpersonal i com a col·lectiu entre els preveres responsables de les distintes parròquies de l'Arxiprestat, ara es tracta de donar resposta a una afirmació que aplicàvem a la Parròquia i que provenia del Congrés sobre «Parròquia evangelitzadora»: **LA PARRÒQUIA ÉS NECESSÀRIA, PERÒ INSUFICIENT».**

Podríem reflexionar a partir d'aquestes preguntes indicatives:

1. En quins aspectes creus que la teva parròquia és insuficient?
 - a) a nivell d'evangelització i formació de la fe
 - b) a nivell de celebració de la fe
 - c) a nivell de vivència de la fe i de testimoni cristià
 - d) a nivell de comunió entre els preveres
2. Què demanaries a l'Arxiprestat perquè es solucionàs aquesta insuficiència i s'arribàs a una cooperació pastoral dins la ciutat?
3. En el mateix sentit, què demanaries a la Diòcesi?
4. Com integrar dins aquest treball els acords de la darrera Assemblea Arxiprestal?
(la catequesi familiar i l'atenció a famílies amb problemes)
5. Altres aportacions i suggeriments

SECCIÓ INFORMATIVA

ACTIVITATS DEL SR. BISBE

Mes de Març

- Dia 1.- Rep visites.
- 2.- Presideix la reunió del Consell Presbiteral-Col·legi de Consultors. Rep visites a Maó.
- 3.- Despatx.
- 4.- Rep visites.
- 5.- Administra la confirmació a uns adults en la capella del Seminari.
- 6.- Celebra l'Eucaristia en la Catedral.
- 7 i 8.- Rep visites.
- 9.- Es reuneix amb els rectors de Ciutadella. Rep visites a Maó.
- 10.- Despatx. Grava uns programes a la COPE. Rep als membres de la Confraria de la Pietat de la Parròquia de la Catedral.
- 11.- Rep visites.
- 12.- Presideix la reunió del Consell Pastoral Diocesà. Es reuneix amb el Consell d'Economia.
- 13.- Celebra l'Eucaristia en la Catedral. Visita un prevere malalt.
- 14.- Visita malalts. Celebra l'Eucaristia en la Capella del Sant Crist, de Ciutadella.
- 15-18.- Participa en la Congrés Internacional sobre la Família, organitzat per la Universitat Pontifícia de Salamanca.
- 19.- Participa en la Pregària Vocacional del Seminari.
- 20.- Celebra l'Eucaristia en la Catedral en el Dia del Seminari.
- 21.- Presideix la reunió de la Comissió del Patrimoni històric, artístic i cultural.
- 22-23.- Participa en la reunió dels bisbes de la Província Valentina.
- 24.- Presideix l'acte d'investidura de Mons. Abelardo Benítez com a Prelat d'Honor del Papa. Presideix la Celebració Penitencial de la Parròquia de Sant Francesc, de Ciutadella.
- 25.- Pronuncia una conferència al Col·legi de la Consolació de Ciutadella sobre la família.
- 26.- Dirigeix un recés en el Seminari pels fidels de l'Arxiprestat de Ciutadella.
- 27.- Presideix els actes de Diumenge de Rams a la Catedral.
- 28.- Presideix el funeral pel Rvdm. Mons. Álvaro del Portillo. Participa en la

Celebració Penitencial de la Parròquia de Sant Antoni Maria Claret, de Ciutadella.

29.- Presideix la Celebració Penitencial de la Parròquia de Sant Esteve, de Ciutadella.

30.- Participa en el recés dels preveres i presideix la Missa Crismal a Migjorn.

31.- Presideix els actes del Dijous Sant a la Catedral.

Mes d'abril

1.- Presideix els actes del Divendres Sant a la Catedral.

2.- Assisteix al Concert celebrat a la Catedral i presideix la Solemne Vella Pasqual.

3.- Celebra l'Eucaristia de Pasqua en l'església de Santa Maria, de Maó.

4-10.- Estada a La Palma d'Ebre amb la seva família.

11.- Gestions a Barcelona.

12.- Presideix la inauguració de l'exposició «Fets de desfets», organitzada per la Fundació «Mestral».

13.- Rep visites a Ciutadella i a Maó.

14.- Rep visites. Administra la Confirmació a uns adults de la Parròquia de Sant Antoni Maria Claret, de Ciutadella.

15.- Rep visites. Administra la Confirmació a uns adults de la Parròquia de Sant Francesc, de Ciutadella.

16.- Participa en la jornada de formació permanent del clergat. Administra la Confirmació a uns joves de la Parròquia de Migjorn.

17.- Presideix l'Eucaristia en la Parròquia de Sant Antoni Maria Claret, de Ciutadella amb ocasió de la inauguració de noves dependències parroquials.

18.- Despatx.

19.- Presentació en el Bisbat de Mallorca de la Carta Pastoral dels Bisbes de les Balears i Pitiüses, «Constructors de solidaritat».

20.- Reunió amb els arxiprestos. Reunió de la Permanent del Consell Pastoral Diocesà.

21.- Dinar al Toro amb periodistes amb ocasió de la Jornada Mundial dels MCS. Grava uns programes a la COPE.

22.- Presideix l'acte de la presentació de la Bíblia Interconfessional en edició balear.

23.- Inaugura al Seminari un curset de Càritas per voluntariat. Administra la Confirmació en la Capella Castrense «Santa Àgueda».

24.- Presideix al Toro l'Eucaristia en la trobada de la «Familia Vicenciana».

25-29.- Participa a Madrid de les reunions de la Plenària de la Conferència

Episcopal Espanyola.

30.- Pronuncia una conferència sobre la família i celebra l'Eucaristia en la reunió de les APAs dels Col·legis de la Consolació de la Província Nord. Celebra l'Eucaristia en l'Assemblea Nacional de l'Escultisme Catòlic.

CRÒNICA DIOCESANA

ACTE D'INVESTIDURA DE MONS. ABELARDO BENÍTEZ COM A PRELAT D'HONOR DEL PAPA

I. CARTA DE L'ARQUEBISBE CASTRENSE

Madrid, 15 de Febrero de 1994

Ilmo. y Rvdo. Sr.

D. Abelardo Benítez de León

Capellán Castrense

Mahón

Muy querido don Abelardo:

Es para mí una extraordinaria satisfacción comunicarle la noticia de que el Santo Padre Juan Pablo II ha incorporado a usted a su Casa como Prelado de Honor.

El Señor Nuncio Apostólico me ha entregado el Título en que se acredita la designación; y que hago llegar a usted personalmente por las manos más adecuadas, las del Sr. Obispo de Menorca.

Poder comunicar esta distinción es para mí un hondo gozo, puesto que es una benevolencia del Santo Padre la que viene a convertirse en vía de reconocimiento de lo mucho que la Iglesia castrense tiene que agradecer a tan benemérito sacerdote como ha sido y es usted, cargado de servicios generosísimos, humilde y perseverantemente realizados en la Isla de Menorca, en que usted ha hecho un bien entrañable a muchos miles de jóvenes soldados y a numerosísimos militares profesionales y sus familias, que le recuerdan con gran afecto y respeto.

Dé usted gracias a Dios, y nosotros con usted, querido don Abelardo, pues El, de quien procede toda gracia, le ha mantenido en la fe y le ha fortalecido tan grandemente para que pudiera ofrecernos el testimonio de una ancianidad sacerdotal fecundísima y de una dedicación tan sin reservas a la pastoral en un ámbito como el castrense, pastoral que con su propia dedicación durante tantos años usted ha mostrado que ha sido y es campo privilegiado para la acción evangeli-

zadora de la Iglesia y para la colaboración de ésta en la promoción humanizadora de nuestra sociedad.

Gracias por todo, don Abelardo, y que Dios le pague con los dones de su Espíritu y le bendiga,

José Manuel Estepa Llaurens
Arzobispo Castrense

II.- DISCURS DEL SR. BISBE DE MENORCA

Excmo. Sr. General Jefe de la Zona Militar de Baleares,

Excmos. e Ilmos. Sres.

dignísimas Autoridades y representaciones,

Ilustrísimo Monseñor Benítez.

Rvdos. Sacerdotes

Sra. y Sres.,

I

Nos hemos reunido para celebrar el acto de investidura(1) como Prelado de Honor de su Santidad del Ilmo. Mons. D. Abelardo Benítez León. La ceremonia consiste en la entrega del Título y en la imposición de los distintivos correspondientes.

Como Obispo de Menorca me cabe en estos momentos una doble satisfacción:

* Por una parte, ser ejecutor de un rescripto(2) de la Santa Sede, delegado(3) para ello por mi hermano en el Episcopado, Excmo. y Rvdmo. Sr. D. José Manuel Estepa Llaurens, Arzobispo Castrense.

* Por otra parte, la inmensa alegría para el Pastor y para el Presbiterio diocesano por la incorporación a la Casa Pontificia(4) de este benemérito hijo y hermano Nuestro, sacerdote de la Diócesis de Menorca y Comandante-Capellán retirado de la Archidiócesis Castrense, D. Abelardo Benítez León.

NOTAS

(1) cf. Regatillo, E.F., *Instituciones Iuris Canonici*, Vol. I, p. 333, Santander 1956.

(2) *CIC*, can. 59.

(3) *CIC*, can. 137 § 2.

(4) Paulus VI, Mot. P. *Pontificalis Domus Ordinatio Quadamtenus Mutatur*, AAS 60 (1968) 305-315.

II

Mons. Benítez nació en Mahón, el día 13 de diciembre de 1916. Ingresó en el Seminario Conciliar de Menorca, el día 1 de octubre de 1928. Allí cursó cuatro cursos de Humanidades, tres de Filosofía y cinco de Teología, obteniendo en la casi totalidad de las asignaturas la calificación de *meritissimus*, es decir, sobresaliente.

Recibió la Ordenación Sacerdotal en la Catedral de Menorca, el día 6 de julio de 1941. Cuatro días más tarde, siendo Soldado Presbítero, fue encargado de la asistencia religiosa del Regimiento de Infantería «Mahón», que simultaneó, a partir del día 19 de septiembre, con el Oficio de Vicario Cooperador de la Parroquia de San Francisco de Asís de Mahón.

Ha ejercido el ministerio castrense en el Regimiento Mixto Artillería de Menorca, en el Hospital Militar y ha estado al frente de la Parroquia de Plaza de Mahón.

En el año 1956, aprobadas las oposiciones con nota de sobresaliente, ingresó en el Cuerpo Eclesiástico del Ejército, donde permaneció en activo hasta el día 13 de diciembre de 1976. Al cumplir la edad reglamentaria pasó a la situación de retirado.

A pesar de ello, movido por su celo pastoral, ha continuado ejerciendo actividades pastorales en el Ejército, principalmente en la Parroquia Castrense de la Plaza de Mahón. Su vinculación a la Archidiócesis Castrense no le impidió seguir colaborando activamente con la Diócesis de Menorca, a la que ha prestado sus servicios ministeriales en dos Parroquias de Mahón: San Francisco de Asís y de Santa María.

III

Este rápido repaso al currículum de Mons. Benítez pone bien de manifiesto la figura amable y decidida de un sacerdote-apóstol y evangelizador, dedicado eficazísimamente a la predicación de la Palabra de Dios y a la administración de los Sacramentos. Miles de personas y familias le han escuchado de viva voz, han leído sus escritos en las revistas militares «*Honderos*» y «*Tierra, Mar y Aire*», le han tenido como consejero, han solicitado su ayuda... En definitiva, se han acercado a Dios a través de su ministerio.

Los militares de todos los Cuerpos y Grados le recuerdan como Sacerdote ejemplar, enseñando, celebrando, visitando enfermos.

IV

A nadie le podrá extrañar que, como fruto del agradecimiento de las Fuerzas Armadas por su dedicación total y desinteresada a las tareas pastorales llevadas

a cabo durante tantos años, haya recibido numerosas Condecoraciones entre las que destacan:

- * la Cruz de la Real y Militar Orden de San Hermenegildo;
- * la Placa de la Real y Militar Orden de San Hermenegildo;
- * la Cruz del Mérito Militar de 2a. Clase;
- * la Cruz del Mérito Naval;
- * la Medalla de la Liberación de Italia.

Y hace unos días se le ha comunicado la concesión de la Medalla del Mérito Militar de 1a. Clase, que se le impondrá próximamente.

V

Por todo ello, no nos ha sorprendido en absoluto la designación de Mons. Benítez como Prelado de Honor de Su Santidad. Fíjense bien que no se trata de un reconocimiento eclesiástico paralelo o añadido a las distinciones otorgadas por la Sociedad Civil.

Con este Título son incorporados a la Casa Pontificia aquellos eclesiásticos que destacan en todo el mundo por su ejemplar dedicación al servicio de Dios, al apostolado, a la literatura, a las artes, etc.(5)

Los Prelados de Honor de Su Santidad(6) son equiparados a los familiares del Papa, es decir, a aquellos clérigos que están al servicio del Romano Pontífice en los Palacios Apostólicos, con todos los privilegios, reglas y tradiciones de la Casa Pontificia correspondientes a esta dignidad que se les confiere.

La Const. sobre la Sagrada Liturgia del Concilio Vaticano II establece que el uso de insignias Pontificales se reserve a aquellas personas eclesiásticas que gocen del carácter episcopal o posean algún tipo de jurisdicción(7), es decir, a los que se designan con el nombre de propio de Prelados(8).

Aquéllos que han recibido de la Sede Apostólica el Título honorífico de Prelado(9) pueden vestir el traje talar de color violáceo, o negro con ribetes violáceos y la faja de seda del mismo color sobre una u otra sotana(10); reciben el tratamiento de *Monseñor*(11).

El Santo Padre se honra con ellos al incorporarles a su Casa y ellos, a su vez, ven reconocidos sus méritos por parte del Pontífice.

(5) *Ibid.*, introd.

(6) *Ibid.*, n. 8.

(7) n. 41, en AAS 56 (1964) p. III (L 3141). Cf. Paulus VI, *Mot. Pr. De usu insignium pontificalium recognoscendo*, en AAS 60 (1968), 374-377.

(8) *CIC* (1917), can. 110.

(9) Cf. *Secretaria Status seu Papalis, Intr. Circa vestes, titulos et insignia generis Cardinalium, Episcoporum et Praelatorum ordine minorum*, en AAS 61 (1969), 334-340.

(10) *Ibid.*, n. 19.

(11) *Ibid.*, n. 26.

VI

Damos, pues, la más cordial enhorabuena al nuevo Prelado de Honor de S.S., felicitación que hacemos extensiva a su familia, a toda la Archidiócesis Castrense y a toda la Diócesis de Menorca.

Suplicamos al Señor que conceda a Mons. Benítez larga vida y salud para continuar con el mismo espíritu generoso y con la abnegación, que siempre le han caracterizado, su servicio y entrega sin reservas a la Iglesia y a la Sociedad.

Muchas gracias.

Mahón, 24 de marzo de 1994

III.- AL·LOCUCIÓN DEL SR. GENERAL CAP DE LA ZONA MILITAR DE BALEARES, D. ANTONIO MIR

Hace muchos años que conozco al Señor Benítez, como decíamos entonces. Algo más de medio siglo, sin exagerar. Vine a esta querida tierra de Menorca con 6 años y desde el primer momento tuve contacto con él. Entonces atendía a su ministerio sacerdotal en la Parroquia de San Francisco, que era en parte Parroquia Castrense. Recuerdo como los domingos por la mañana bajaba el Regimiento de Infantería desfilando con Banda y Música por las calles de Mahón hasta la Iglesia de San Francisco, desfilando airosamente, y los chiquillos corríamos a verles pasar. Asistían al Santo Sacrificio de la Misa y luego regresaban al Cuartel. El Padre Benítez celebraba la Misa o atendía al confesionario.

Recuerdo también como el Padre Benítez me preparó para recibir el Sacramento de la Comunión y como me administró por primera vez, el Sacramento de la Penitencia. Yo iba perfectamente preparado, llevaba todos mis pecados de niño apuntados en un papel, fruto de un meticuloso examen de conciencia. Cuando me vio, con una sonrisa me dijo que dejase el papel, que me tranquilizara y que le expusiera mis faltas. Luego, actuando en persona de Cristo, el buen Padre y amigo, me dio la absolución. Recuerdo que sentí una enorme paz y que me marché lleno de felicidad.

Perdonadme estos recuerdos de mi infancia, pero es algo que me ha ligado siempre a la persona que hoy estamos homenajeando. Pasaron los años y mis contactos con él fueron cada vez menos frecuentes, pero su huella imborrable la he conservado siempre en mi corazón. Ingresó en el Cuerpo de Capellanes Castrense y ha dedicado su vida a ejercer una acción pastoral preferentemente dedicada a la familia Militar, alcanzando el empleo de Comandante, y ha continuado en esta labor aún después de retirado. Su labor ha trascendido más allá de esta

Isla y por eso ha sido merecedor de la distinción que se le ha otorgado como Prelado de Honor. Creo, sin exageraciones, que su perseverancia y fidelidad le convirtieron en un ejemplo y en un prototipo de Capellán Castrense, orgullo de esta Zona Militar.

El transcurso del tiempo ha cambiado muchas cosas. El Artículo 16 de Nuestra Constitución del año 1978 ha establecido el derecho a la libertad religiosa. Recogido en el artículo 177 de las RR.OO. se ha aplicado a las FAS, con las únicas limitaciones legalmente impuestas por razones de disciplina y seguridad. Lamentablemente ha sido interpretado este derecho casi exclusivamente en su aspecto negativo, relacionado con el Artículo 423 de las RR.OO. del ET, que se refiere a las ceremonias de alto contenido espiritual que pueden ir precedidas de los actos religiosos que por tradición corresponden, y que naturalmente se refieren, a la Religión Católica.

Pero la verdadera interpretación de este derecho hay que buscarla en su aspecto positivo, que se desarrolla en los Artículos 234 a 244 que se refieren a la asistencia Religiosa en Acuartelamientos y Unidades y que de forma breve y condensada podría expresarse diciendo que todos los militares tenemos derecho a ser atendidos con los actos de culto y en el ejercicio de nuestras creencias religiosas, cualquiera que sea nuestra confesión, iglesia o comunidad.

Los sacerdotes dependientes del Obispado Castrense cumplen esta misión y yo quisiera que hoy, en la persona de Don Abelardo Benítez, rindiéramos también un homenaje a estos sacerdotes que de forma abnegada han trabajado y trabajan no sólo atendiendo a los jóvenes que pasan por nuestros Cuarteles, sino también a toda la familia Militar. A todos ellos nuestro agradecimiento y reconocimiento. Desgraciadamente hoy más que nunca «la mies es mucha y los trabajadores pocos». Los cambios efectuados recientemente han reducido de forma importante el número de nuestros sacerdotes, pero no debemos olvidar que la mayor parte de nuestros mandos y soldados son católicos, practicantes o no, y que de acuerdo con las RR.OO. todos los Mandos están obligados, de acuerdo con el Artículo 235 de las citadas Ordenanzas, a facilitar el cumplimiento de los deberes religiosos de sus subordinados, facilitando los lugares y medios adecuados para ello. Sin olvidar, por supuesto, las demandas que puedan recibirse de creyentes de otras religiones que gozan del mismo derecho.

El Señor Benítez ha ejercido su ministerio durante muchos años, ha cumplido con el mandato evangélico de enseñar a todas las gentes sin distinción, ha sido el Buen Pastor que ha cuidado celosamente de su aprisco y ha actuado como el administrador fiel y prudente al que la Providencia a puesto a cargo de la Guarnición Menorquina para distribuir el alimento espiritual que necesitaba.

Por esto, querido Padre Benítez, en nombre de la Zona Militar de Baleares a

la que represento como Comandante General debo decirle: ¡gracias y que Dios le bendiga!

IV.- DISCURS DE MONS. ABELARDO BENÍTEZ

El día 6 de julio de 1941 recibí la Ordenación Sacerdotal en la Catedral de Menorca.

El día 13 siguiente celebré la Primera Misa Solemne en la Iglesia Parroquial de Santa María de Mahón.

El día 10, entre estas dos fechas, tuve que presentarme al Regimiento de Infantería de Mahón, del que era soldado. Eran días dramáticos para la historia de Europa. Había varias quintas movilizadas y los cuarteles de Menorca estaban llenos de mandos y de soldados. Cuando me presenté al Señor Coronel, éste me dijo: «el Regimiento carece de Capellán y Vd. actúe desde ahora como Capellán del Regimiento». Se cumplirán cincuenta y tres años.

He trabajado destinado y de modo continuado en el Regimiento de Infantería, en el Regimiento de Artillería, en el Hospital Militar y en la Parroquia de Plaza, de modo ocasional, en Ingenieros, en Intendencia, en Automovilismo y en la Estación Naval. El tiempo fuerte de trabajo eran los tres meses y medio, que cada año pasábamos en el Campamento de Instrucción de Reclutas en la Fortaleza de La Mola, preparación y realización del Cumplimiento Pascual en todas las Unidades, que se extendía desde el miércoles de ceniza hasta el domingo de la Santísima Trinidad, la preparación de muchos soldados para la Primera Comunión, la celebración de la Eucaristía los domingos y fiestas de precepto y la alfabetización en las Academias Regimentales, que, principalmente en los años cuarenta y cincuenta, atendías a centenares de jóvenes analfabetos, que llegaban a los cuarteles. La labor religiosa y la labor cultural iba acompañada de la labor social. El trato continuo y casi familiar y de amigo con miles de soldados, separados de sus familias y con las dificultades propias de la edad juvenil, en los cuarteles, en las maniobras militares, en los campos de tiro, en las academias, se ofrecían ocasiones de trato, de amistad y de consejo. El Capellán era el mediador entre el mando y los soldados, el intercesor de los soldados ante el mando.

Siempre he pensado que la labor religiosa pasa por el hombre, que tenemos a nuestro alcance, Dios se manifiesta en el hombre —el Hijo de Dios se hizo hombre— y a través del servicio al hombre, del respeto al hombre, de la ayuda al hombre, del amor al hombre llegamos a Dios.

El hombre es el mejor tesoro de nuestros ejércitos. «¿Cómo puede amar a Dios, a quien no ve, el que no ama al prójimo, a quien ve?».

El Capellán tiene encomendada una labor enteramente sacerdotal y de caridad. Predicar la Palabra de Dios, celebrar la Eucaristía y los Sacramentos, enseñar a vivir conforme a la fe y al evangelio, hacer comunidad cristiana, dar sentido de pertenencia a la Iglesia a muchos bautizados olvidados o ignorantes de su bautismo y ayudar en caridad a todos.

Darles su dignidad de hijos de Dios, creados a imagen y semejanza de Dios con un destino trascendente y eterno.

Darles el sentido de Dios Padre, que nos ama, de Dios Hijo Jesucristo, que nos redime, de Dios Espíritu Santo, que nos santifica.

Darle el sentido de Dios a la existencia humana, su dignidad de persona humana, sus derechos humanos y obligaciones, su libertad y responsabilidad, su condición de ciudadano, su amor filial a la tierra que le vio nacer, el amor fraternal a los demás hombres, el sentido de miembro de una comunidad nacional, que camina en la Historia, el deber social de la solidaridad en un mundo cada día más necesitado de paz, de unión, de amor, de fraternidad, de trabajo, de convivencia, de justicia, de seguridad.

Nuestros muertos en la antigua Yugoslavia lo han sido en una labor humanitaria a favor de un pueblo, que sufre y muere.

La singularidad de mi actuación sacerdotal ha sido la continuidad y permanencia. La necesaria movilidad de los Capellanes castrenses no se ha dado en mí por razón de estar en una isla. Esta continuidad ha hecho de mí como si fuera un párroco territorial. Durante muchos años he asistido a los matrimonios, he bautizado a sus hijos, he celebrado las exequias por los difuntos, he asistido a los enfermos, he dado primeras comuniones, he visitado las familias, como si la guarnición fuera un pueblo y yo el párroco del pueblo. Ésta ha sido mi labor sacerdotal dentro de mis muchas limitaciones.

Recibo hoy el nombramiento de Prelado de Honor de su Santidad el Papa.

Expreso mi profunda gratitud y filial obediencia al Santo Padre Juan Pablo II, así como al Señor Arzobispo Castrense y al Señor Obispo de Menorca. Doy un abrazo fraternal a los Capellanes Castrenses de España y a mis hermanos y amigos los sacerdotes de Menorca. Varios de ellos prestaron buenos servicios a la guarnición, principalmente por muchos años Don Guillermo Coll Allés, Canónigo de la Santa Iglesia Catedral, y Don Juan Cavaller López, el primero en el Grupo de ingenieros y el segundo en el regimiento de artillería.

A los setenta y siete años, cuando las aspiraciones de la vida se han purificado con la experiencia y se han centrado únicamente en Dios, recibo este nombramiento pontificio como un estímulo para seguir trabajando humildemente en el servicio de Dios y de la Iglesia por un mundo más cristiano, más solidario, más justo, más fraterno, que sea anticipo de «los cielos nuevos y la tierra nueva,

donde impera la justicia» del mundo futuro, que esperamos.

En este momento recuerdo a todos los profesionales militares, a sus familias y a los jóvenes soldados, que han pasado a miles desde el año 1941 por nuestra guarnición desde todos los lugares de la geografía española. Son merecedores de mi recuerdo, de mi amistad y de mi oración. Aprendieron a amar a Dios y a los hombres. La palabra Patria significa la suma de los valores espirituales y materiales y debe ser querida y respetada como se quiere y se respeta a los que nos transmitieron el don de la vida. A esta patria, a la comunidad del pueblo español, aprendieron a amar, a servir y a trabajar por ella.

Rezo hoy a Dios por su bienestar y el de sus familias y elevo a Dios mi oración por sus difuntos.

Doy las gracias a las autoridades militares, al Señor Comandante General de Baleares, al Señor Coronel Comandante Militar de Menorca, a los Señores Jefes, Oficiales y Suboficiales en situación de actividad, de reserva y de retiro, mis amigos y compañeros del cuartel y a sus familias. Gracias a todos.

EXERCICIS ESPIRITUALS PER A JOVES

La Delegació Diocesana de Joventut organitzà per als dies 25, 26 i 27 de febrer els exercicis espirituals per a joves que s'acostumen a fer cada any, amb l'objectiu de procurar una formació espiritual per als cristians més joves. Una trentena de persones respongueren a la crida. Així, divendres 25 a les 20,00 es féu la presentació.

Aquest any els exercicis foren regits pel pare Gregori Mateu. En set xerrades intentà donar les directrius per aconseguir l'autoconeixement, el retrobament amb si mateix i el descobriment del Jo espiritual vertader com a únic camí viable per a la coneixença de Déu en la pregària. Donà també alguns tipus possibles de pregària i va cloure amb les característiques òptimes del cristià adult. Tot aquest cúmulo de coneixement anà farcit de llargs moments de silenci i reflexió per a l'aprofundiment i la pregària. En definitiva, es tractà «d'omplir el carret de la compra del cristià per a tot l'any», en paraules del pare Mateu.

Gregori Mateu insistí molt en el fet del reconeixement del propi Jo com a única manera d'aconseguir la pau espiritual i, per tant, la felicitat: és necessari apartar els Jo superfluos i endinsar-se en el Jo veritable, allà hi ha la veritat, la saviesa y la felicitat.

Quant a la pregària, l'oració i la contemplació, mostrà sis maneres de pregar i arribar al diàleg amb Déu. Afirmà la importància de les estones de silenci i interiorització on hom deixi que el Senyor parli. Digué que Déu té un pla traçat per

a nosaltres i que és important en aquests moments de què disposem per a la reflexió demanar: «*Senyor, què vols de mi?*».

Diumenge a les 18,00, després d'una llarga i emotiva Eucaristia, acabaren els tres dies de reflexió.

PRESENTACIÓ DE LA BÍBLIA INTERCONFESSIONAL

Divendres, 22 d'abril, unes 200 persones van assistir, al Socors (Ciutadella), a la presentació de l'edició balear de la Bíblia interconfessional en català.

L'acte fou presentat per Pere Bagur, i hi van prendre la paraula Mn. Miquel Anglada, col·laborador per Menorca, Mn. Joan Magí, president de l'Associació Bíblica de Catalunya, Mn. Pere Llabrés, coordinador —des de Mallorca— de l'adaptació balear, i finalment el nostre Bisbe Francesc Xavier.

L'acte es va cloure amb l'exquisida actuació del «Chor reduït» que, dirigit per Joan Juaneda, interpretà música gregoriana i corals i motets de Bach, Victoria, Bruchner i Mozart.

Encara que alguns trobin que no era necessària aquesta adaptació, en Miquel Anglada confia que aquesta lectura molt més assequible ajudarà a «fer vida la Paraula».

La Bíblia interconfessional, segons explicà Joan Magí, culmina 12 anys de feina en cooperació per part de biblistes i literats des de l'Associació Bíblica Catalana. L'adaptació morfològica i lèxica ha seguit els criteris exposats per F. de Borja Moll al II Congrés Litúrgic de Montserrat, i observats en l'adaptació dels llibres litúrgics, explicà Pere Llabrés. Aquest és un esdeveniment cultural i religiós, digué el Bisbe, tot convidant a llegir i assaborir la Paraula, ja que «desconèixer les Escriptures és desconèixer el Crist».

Mn. Sebastià Taltavull, vicari general, agrai les subvencions, i notificà que el Bisbat n'ha adquirit 500 exemplars perquè siguin venuts a través de les parròquies.

La Bíblia és ara més nostra.

JORNADES DE CÀRITAS

Gabriel Pérez, Delegat Episcopal d'Acció Social de Mallorca, ha dirigit unes jornades sobre creixement personal i grupal, organitzades per Càritas Diocesana, dirigides bàsicament a Assistents Socials i voluntariat de l'organització.

Durant dos dies, dissabte i diumenge, dies 23 i 24 d'abril, els 30 participants en el curs han après noves tècniques d'autoconeixement i d'interrelació que els seran de gran ajuda a l'hora de realitzar la seva tasca assistencial. Gabriel Pérez i l'assistenta social Francisca Miralles van aplicar unes dinàmiques actives que mesclaven coneixements teòrics i pràctics sobre sistemes i fórmules de relació.

Les jornades, celebrades al Seminari, s'han celebrat a Menorca per primera vegada.

SANT JORDI

Els dies 23 i 24 d'abril, tot el Moviment Escolta de Menorca celebrà la Diada de Sant Jordi, patró de l'Escoltisme. Enguany la trobada va ser organitzada per l'agrupament de Sant Bartomeu de Ferreries, superant amb assistència edicions anteriors.

Sota el lema de «**Ei escolta! Tot ho feim entre tots**», gairebé set-cents escoltes dels onze agrupaments d'arreu de l'illa van omplir el dissabte capvespre la plaça Espanya, arribada amenitzada per la música del grup Pinyeta Pinyol. La inauguració va començar amb una intervenció del cap d'agrupament local que els donà la benvinguda, després seguí una salutació del representant de l'Ajuntament i el president de l'Associació recordà els objectius de la trobada, «**crear un bon ambient de col·laboració i sentir-nos part de la natura**», i s'encarregà d'inaugurar la diada. Després de cantar tots junts la cançó «sobre els cims» tot-hom agafà la seva motxila i partiren a peu cap al lloc d'acampada.

Per tres rutes diferents per cadascuna de les diferents branques van arribar al lloc d'acampada situat als voltants del poble de Ferreries. En acabar de muntar un centenar de tendes van sopar i després va tenir lloc la vetllada sota un cel ple d'estels i una lluna plena que els il·luminà.

L'endemà matí després del bon dia i de ben berenar, el consiliari general va celebrar una Eucaristia molt participada per tots els agrupaments i acompanyada per la música dels Pioners-Caravel·les de l'AE Sant Bartomeu. També aquí s'afegí un grup de pares de tres agrupaments del moviment.

Després els jocs o activitats per branques van alegrar el dematí a tots els participants. Per dinar els esperaven vuitanta quilos d'arròs amb dotze paelles, que els pares de l'agrupació amfitriona havien cuinat per calmar la gana de tota la gernació d'escoltes.

En acabar, cap a desmuntar les tendes i de partida tots junts cap a Ferreries.

A la mateixa plaça de l'OAR va tenir lloc la cloenda, amb l'acomiadament i clausura de la diada pel cap d'agrupament i el president de l'Associació. També un petit obsequi a cada agrupament participant com a record d'aquesta Diada i un detall especial que va oferir l'equip diocesà de l'Associació a l'AE «Federico Pareja» de Ciutadella pels seus vint-i-cinc anys educant al·lots i joves escoltes.

I cantant tots plegats «l'hora dels adéus» va cloure aquesta Diada de Sant Jordi inoblidable.

INDEX

PRESENTACIÓ

I. PATIM UNA PROFUNDA CRISI ECONÒMICA

1. L'alt manifestació evident de la crisi econòmica
2. La crisi econòmica a les zones rurals
3. Els més afectats
4. Les conseqüències
5. Actituds i les que no estan d'acord

II. LA PARULA DE DEU I LA DOCTRINA SOCIAL DE L'ESGLÉSIA

ENS IL·LUMINEN EN AQUESTA SITUACIÓ DE CRISI ECONÒMICA

1. Una dinàmica de ruptura i servei
2. Un estil d'austeritat i de proximitat
3. Persona humana i vida social
 - a) La persona humana, centre de la realitat
 - b) La persona humana ser social
 - c) La persona humana, fill de Déu
4. L'economia s'insubordina al servei de l'home
 5. L'economia, bona administració per al bé comú
 6. El treball, clau de la qüestió social
 7. L'espiritualitat del treball
 8. L'exercici de la solidaritat

III. QUÈ FA L'ESGLÉSIA PER CONSTRUIR LA SOLIDARITAT

1. El testimoniatge de les obres
2. Fers i actituds positives

IV. L'ACTUACIÓ CRISTIANA

SECCIÓ DOCUMENTAL

BISBES DE LES BALEARS I PITIÜSES

CARTA PASTORAL «CONSTRUCTORS DE SOLIDARITAT» ORIENTACIONS I PAUTES D'ACTUACIÓ CRISTIANA EN TEMPS DE CRISI ECONÒMICA. PASQUA DE 1994

ÍNDEX

PRESENTACIÓ

I. PATIM UNA PROFUNDA CRISI ECONÒMICA

1. L'atur, manifestació evident de la crisi econòmica
2. La crisi econòmica a les nostres illes
3. Els més afectats
4. Les conseqüències
5. Actituds i fets amb què no estam d'acord

II. LA PARAULA DE DÉU I LA DOCTRINA SOCIAL DE L'ESGLÉSIA ENS IL·LUMINEN EN AQUESTA SITUACIÓ DE CRISI ECONÒMICA

1. Una dinàmica de ruptura i servei
2. Un estil d'austeritat i de proximitat
3. Persona humana i vida social
 - a) La persona humana, centre de la realitat
 - b) La persona humana, ser social
 - c) La persona humana, fill de Déu
4. L'economia, situada al servei de l'home
5. L'economia, bona administració per al bé comú
6. El treball, clau de la qüestió social
7. L'espiritualitat del treball
8. L'exercici de la solidaritat

III. QUÈ FA L'ESGLÉSIA PER CONSTRUIR LA SOLIDARITAT

1. El testimoniatge de les obres
2. Fets i actituds positius

IV. L'ACTUACIÓ CRISTIANA

1. La pràctica que oferim
2. Pautes concretes d'actuació

CONCLUSIÓ

ANNEX

PRESENTACIÓ

Els Bisbes de les Illes Balears i Pitiüses, conscients de la nostra responsabilitat pastoral en cada una de les Esglésies particulars de Mallorca, Menorca i Eivissa-Formetera, volem dirigir-nos a tots els homes i dones de bona voluntat que ens vulguin escoltar, com ja ho férem en ocasió de la publicació del nostre document sobre «*Ecologia i Turisme*» el dia 15 d'abril de 1990(1), per comunicar-los una paraula que voldríem que fos il·luminadora i encoratjadora en aquests moments de greus dificultats econòmiques a les nostres Illes, a Espanya, a Europa i a gran part del món, amb doloroses repercussions humanes i socials que a molts fan mirar el futur amb poques perspectives d'esperança.

L'ampla consulta prèvia al nostre pronunciament, que hem dirigit a persones i institucions expertes o directament interessades en aquests problemes, ens fa pensar que els creients —i àdhuc els qui no ho són— esperen de l'Església una paraula que animi tots a aquelles actituds que ajudin a ser constructors de solidaritat enmig de l'actual crisi.

La nostra paraula no pretén —ni ho pot fer perquè no és de la nostra competència— oferir solucions tècniques concretes als problemes econòmics que estan a l'arrel de l'actual situació. Es refereix, més aviat, al terreny anterior al es fórmules tècniques que és el de les actituds ètiques i morals, tant individualment com col·lectivament considerades. Volem oferir una proposta ètica i cristiana que orienti el comportament dels qui formam l'Església de Jesucrist, i també fer-la extensiva a tants i tants amb qui compartim uns mateixos anhels de justícia i solidaritat.

Amb aquesta proposta volem esser fidels a Jesucrist, a la Revelació de Déu Pare que en Crist té la màxima expressió i a la doctrina sobre l'home i la societat que l'Església ha anat explicitant al llarg dels temps, que té com a centre la dignitat de la persona humana.

Ens presentam amb aquesta credencial, l'única que tenim, de ser els portaveus

NOTAS

(1) Carta dels Bisbes de les Balears «*ECOLOGIA I TURISME A LES NOSTRES ILLES. Pautes per a una actuació cristiana*». Abril de 1990.

d'una Església que, tot i havent estat ja salvada per Jesucrist i essent signe sacramental d'Ell, està arrelada en el món i en particular en aquestes terres del Mediterrani i que navega enmig de les dificultats pròpies d'una època i d'una gent, de les debilitats i problemes dels quals participam i som responsables. Portam el tresor de la Paraula de Déu i de l'Església en «vasos d'argila», trencadissos. Aquests som nosaltres, afeixugats per les nostres incoherències i per la nostra manca de testimoni a l'hora de ser signes visibles de Jesucrist.

Som conscients de la necessitat que hi ha d'una paraula d'esperança que estimuli noves accions creatives, solidàries i valentes que facin més fàcil el ressorgiment d'un tipus d'home, de dona i de societat on els drets humans siguin respectats i promocionats al màxim, on les desigualtats escandaloses entre rics i pobres vagi minvant progressivament, on la igualtat d'oportunitats i la creació de nous llocs de treball rompin l'espiral ascendent de l'atur, o les expectatives de futur moguin a l'esperança, fruit d'una eficient acció col·lectiva d'austeritat solidària.

Amb això volem que la nostra Església de les Balears i les Pitiüses sigui, com deia Pau VIè, «*experta en humanitat*». Els Bisbes, en comunió amb tot el Pobre cristià, volem compartir l'angoixa que la crisi econòmica i moral provoca en cada home i dona, en cada infant i jove, en cada persona major, en cada família i en la societat sencera. Volem rompre amb tota visió fatalista que predica el «no hi ha res a fer» i ajudar a desterrar tota intenció d'aprofitar-se d'aquesta situació crítica per fer-la encara més greu, només per sortir-ne individualment beneficiats.

La nostra aportació humil i solidària vol esser un testimoniatge de la força de la Resurrecció de Jesucrist, que capacita cada home i cada dona a superar el mal i el pecat, i tot ho orienta cap al bé, la solidaritat i l'amor per la mateixa força de la Resurrecció de Jesucrist. En una paraula: ens recolzam en la fe cristiana sembrada en el moment del Baptisme en la immensa majoria dels nostres ciutadans.

I. PATIM UNA PROFUNDA CRISI ECONÒMICA

1. L'atur, manifestació evident de la crisi econòmica

«L'atur —diu l'Encíclica «*Laborem Exercens*» de Joan Pau II— és sempre un mal i, quan pren certes dimensions, pot esdevenir una vertadera calamitat social. Es converteix en un problema particularment dolorós quan els afectats són principalment els joves, els quals, després d'haver-se preparat amb una adequada formació cultural, tècnica i professional, no aconsegueixen de trobar un lloc de

treball; i amb pesar, veuen així frustrades la voluntat sincera de treballar i la disponibilitat a assumir la responsabilitat pròpia en el desenvolupament econòmic i social de la comunitat»(2).

És precisament l'atur la manifestació més evident de la crisi econòmica, no sols per la gravetat que mostren les xifres actuals, sinó pels fruits amargs que comporta, moltes vegades ocults al gran públic. Joan Pau II ho deia així a Barcelona ja l'any 1982: «D'un atur perllongat, en neix la inseguretat, la manca d'iniciativa, la frustració, la irresponsabilitat, la desconfiança en la societat i en un mateix. S'atrofien les capacitats del desenvolupament personal, es perd l'entusiasme, l'amor al bé, sorgeixen les crisis familiars, les situacions personals desesperades i llavors es cau fàcilment —sobretot els joves— en la droga, l'alcoholisme, la criminalitat»(3).

La crisi és un fet de dimensions mundials i que ja des de fa temps té la seva repercussió ben directa entre nosaltres. En són indicadors la forta recessió econòmica, la pujada desproporcionada dels preus, el desequilibri entre exportació i importació, l'especulació, el creixement desmesurat del deute públic, la manca d'inversió productiva, la pèrdua del poder adquisitiu dels ingressos familiars, les taxes d'interès desproporcionadament altes...

Les dades macroeconòmiques que revelen les dimensions d'aquesta crisi existent no sols «indiquen» unes injustícies manifestes o amagades sinó que fan patent el resultat d'un deteriorament de la consciència personal que no accepta ser formada per uns principis ètics o cristians. Es nota encara més quan s'ha perdut el sentit de consciència col·lectiva i és perfectament admès sense cap escrúpol qualsevol atemptat contra la dignitat de la persona i contra el bé de tots(4).

2. La crisi econòmica a les nostres Illes

Si aquesta mostra de problemes és reveladora d'una crisi que des de fa temps guanya les seves víctimes, hi som especialment sensibles quan en patim la concreció a la nostra terra. La crisi a les Balears comença a ser greu l'any 1989 i el creixement de l'atur s'accelera notablement a partir del 1991. La crisi afecta tots els sectors productius: la construcció, la indústria i els serveis. Afecta, sobretot, les indústries petites i tradicionals i provoca un estancament generalitzat en el camp.

Hi ha uns indicadors tècnics que ens fan veure com aquesta realitat ens afecta ben de prop:

1) La desacceleració de les taxes de creixement anual del Producte Interior

(2) *Laborem Exercens* 18

(3) Joan Pau II, discurs als treballadors i empresaris a Barcelona, 7 de novembre de 1992

(4) Joan Pau II, a Huelva, juny de 1993

Brut (PIB) entre els anys 1988-1990 i l'estroncament d'aquestes taxes entre els anys 1991-1993.

2) La baixa progressiva del nivell de l'activitat del sector de la construcció des de l'any 1991 ençà.

3) La reducció de la demanda turística efectiva entre els anys 1989-1990; el manteniment dels seus nivells entre els anys 1991-1992, i la seva recuperació parcial el 1993.

4) La progressiva reducció del volum d'ocupació en el període de 1989-1993 i l'augment paral·lel de l'atur.

3. Els més afectats

És una crisi que afecta sobretot els més pobres. Una anàlisi dels fets fa veure com en aquests moments la distància entre rics i pobres es va fent de cada vegada més accentuada i amb una rapidesa creixent. És un fet constatat, també, que no tothom qui diu que pateix la crisi, la pateix igualment. Alguns s'han vist obligats a retallar el grau de benestar que fruien. Això significa que el punt de referència de la crisi no ha de ser mai la riquesa o l'abundància, sinó la pobresa real que molts pateixen. Convertir-nos a aquesta referència no ens és massa fàcil pel grau de benestar al qual molts havien arribat. Ara, aquesta situació ens demana un canvi de mentalitat. Fer-ho és la primera passa per arribar a una actitud solidària.

Les classes de rendes baixes i mitjanes són les més directament afectades. Diverses causes, sobretot, la pressió fiscal, ofeguen les possibilitats de subsistència de les petites empreses i els comerços. Les minories ètniques presents a les nostres Illes, especialment grups d'immigrants vinguts del nord de l'Àfrica o d'altres països que viuen en extrema pobresa, es trobem en una situació més que precària. No podem oblidar tampoc els minusvàlids físics i psíquics, els joves que cerquen el primer treball, moltes persones de més de 45 ó 50 anys a qui ja no s'admet a una nova incorporació laboral després d'haver perdut la feina, moltes famílies senzilles que tenen fills en edat escolar o en el servei militar i que depenen d'un sol sou, la gent gran que per necessitat s'ha anat menjant els propis estalvis i patrimoni, i molts de jubilats amb baixes pensions

D'un temps ençà, el pressupost econòmic de Càritas de les nostres diòcesis s'ha disparat perquè es dona un element nou al qual la nostra societat de les Illes no estava acostumada: famílies que sobreviuen normalment ara es veuen obligades a recórrer a l'ajuda de Càritas. És una realitat —ens referim a tot el moviment de Càritas— que des de la nostra Església ens dona una visió prou objectiva d'allò que passa en tantes situacions de marginació i pobresa real ben al cor dels nostres ambients.

4. Les conseqüències

Les conseqüències de la realitat que acabam d'exposar fins ara tenen com a primer afectat la persona en la seva individualitat. Es percep el desànim, la decepció, certs símptomes de desmoralització en persones que no s'expliquen com són víctimes d'una situació que els resulta estranya i que els enfonsa.

Uns estaven acostumats a un altre ritme de feina i de vida, a uns ingressos més regulars, encara que modestos, amb una economia domèstica sostenible. Altres, davant la possibilitat de doblers fàcils, s'havien llançat a una trajectòria irreversible i havien aconseguit uns guanys propis de temps econòmicament eufòrics; ara, quan la crisi els afecta no tenen prou recursos per mantenir el nivell de despeses dels anys anteriors i tampoc —i això encara és més greu— no disposen d'una base suficient, humana i espiritual, que els permeti de mantenir-se en peu.

Les conseqüències de la crisi fan entrar en una espiral de desconfiança generalitzada i de moltes preocupacions. Preocupa que el camp sigui un sector cada vegada més marginal dins l'economia. Preocupa la situació de no renovació de contractes temporals. Preocupa el desmuntament progressiu de la petita i mitjana indústria, amb el sofriment de molts d'obrers i empresaris. Preocupa la reducció de les vendes dels més de quinze mil comerços tradicionals per l'entrada massa fàcil que han tingut les grans superfícies comercials provocant la desaparició de petits comerços i empreses familiars. Preocupen els acomiadaments de cop i volta i la no creació de nous llocs de treball encara que s'allargàs l'any passat la temporada turística. Preocupen els sous mínims i els alts impostos, el volum alt de la morositat i el gran nombre d'efectes impagats. Preocupa que molts recorrin a la delinqüència o caiguin en la dependència de l'alcohol i de la droga.

Volem fer veure que tot això és la dimensió més visible d'una problemàtica de la qual només extreim una part significativa, però que amaga el drama humà de cada persona major o jove que hi ha darrera, de cada obrer que se sent insegur, de cada empresari que no sap com obrir-se camí, de cada família afectada des de molts de cantons. La reflexió sobre aquestes dades ens fa veure que el problema no s'estanca, sinó que augmenta. Per això, és necessari que tots fem un esforç per ser concrets i cerquem solucions. Hem de construir junts camins nous de solidaritat.

5. Actituds i fets amb què no podem estar d'acord

Tot això està emmarcat dins una problemàtica més ampla, fruit d'una crisi de sistema econòmic i de la mateixa civilització en la qual vivim(5).

(5) Sollicitudo Rei Socialis, 28s; Centesimus Annus 36

Des d'aquesta visió, no podem estar d'acord:

1) Amb la corrupció, resultat d'un procés de deteriorament ètic i, a la vegada, generador d'altres processos encara més negatius. Hi ha actituds i fets ben evidents que compten ja amb una acceptació generalitzada i que no poden de cap de les maneres ser tolerats per una consciència mínimament solidària, que, si és exigida per una ètica civil elemental, molt més ho és encara per l'Evangelí i la pràctica cristiana.

2) Amb el consumisme entès com a filosofia de la vida que eleva el materialisme a la categoria de bé suprem i fa que el superflu torni convenient, el que és convenient es faci necessari i el que és necessari es converteixi en indispensable. Podem veure'ns fàcilment situats dins una estratègia perillosa: el buidament espiritual i la manca de valors ètics. ¿Té sentit avui l'aprofitament egoista de tot tant com es pugui i sense escrúpols de cap mena? A on ens porta?

3) Amb la manca de mecanismes de solidaritat social que crea individualismes reconeguts públicament i tolerats des de l'Administració com l'aprofitament de la crisi en benefici propi, el malbaratament dels doblers de tots en sectors públics que priven de millores socials, el burocratisme exagerat i la lentitud de moltes institucions, la pèrdua de valors comunitaris, la percepció de subsidis d'atur irregulars o improcedents, la insolidaritat provocada entre els mateixos obrers fent pas a favoritismes o situacions de falsejament de la realitat.

4) Amb les drogues socials dels jocs d'atzar que en una situació de crisi fan córrer quantitats escandaloses de doblers desvetlant expectatives perjudicials per l'ambició que creen, i també la frustració pels fracassos que provoca l'afecció desmesurada al joc, loteries i sorteigs i tota la inflació de concursos que posen a l'abast quantitats desproporcionades i dificulten seriosament l'accés a una formació més humana i cultural.

5) No podem estar de cap manera d'acord amb l'exaltació de la violència ni en la manera com es fer la sensibilitat i la intimitat dels espectadors en molts de programes dels mitjans de comunicació social, quan de fet podrien ser un mitjà eficaç per orientar èticament la vida de tot un poble.

Aquesta aproximació a les realitats negatives de la nostra societat ens permet veure amb ulls crítics el que passa i ens compromet a actuar.

Hem d'assumir amb consciència solidària la responsabilitat que tots tenim en el fet que les coses siguin i vagin així. Sabem que personalment podem canviar d'actituds i de fets i que ens hem de decidir per una austeritat personal en el sentit en què Jesucrist la proclama en les Benaventurances quan diu: «Feliços els qui trien ser pobres» (Mt 5,3). Es refereix:

- als qui són senzills en els seus plantejaments de vida,

- als qui són humils,
- als qui treballen per la pau i el perdó,
- als qui tenen un cor transparent i són nets,
- als qui exerceixen la caritat i la misericòrdia,
- als qui no són acceptats o són perseguits o calumniats perquè són justs, perquè han escollit un estil de vida alternatiu segons l'Evangelí, perquè no volen cedir a la temptació dels abusos consumistes, materialistes, egoistes. Aquests són els qui han entès que Déu és Pare i que els fills, per ser-ho com pertoca, s'han de comportar com a germans.

¿Qui de nosaltres s'ha demanat enmig de la situació que vivim com pot ajudar aquell o aquella que pateix —encara que també ho pateixi un mateix— i que està tan a prop?

Pensant en la paràbola del Bon Samarità (6), no és aquests o aquesta el proïsme que està tirat a la vorera del camí? Massa vegades ens demanam: «què em passarà a mi si m'atur a ajudar-lo?» en lloc de dir: «què li passarà a ell o a ella si no l'ajud?» Aquesta darrera pregunta assenyala el canvi de perspectiva: la solució humana i humanitzadora està a fer-me pròxim, acostar-me allà on hi ha algú humiliat, prostrat, sense recursos..., per ajudar-li a aixecar el cap a fi que pugui viure amb dignitat.

II. LA PARAULA DE DÉU I LA DOCTRINA SOCIAL DE L'ESGLÉSIA ENS IL·LUMINEN EN AQUESTA SITUACIÓ DE CRISI ECONÒMICA

L'esperit evangèlic de molts de cristians ha fet que no quedassin ancorats en l'acceptació de la crisi com un mal que s'ha de patir amb resignació, resultat d'una lògica inevitable. Per a ells, la Paraula de Déu ha estat una font inesgotable de coratge i creativitat. En són un testimoni ben eloqüent la vida de moltes comunitats i d'innombrables cristians en particular com també tot el pensament cristià en matèria social i concretament els documents de la Doctrina Social de l'Església d'aquests darrers anys.

Com ja hem dit, no creim en la postura desesperançada i fatalista del «no hi ha res a fer!». Amb l'Evangelí de Jesucrist volem evitar la manca d'esperit crític i esperançat que domina la societat consumista i no fer-nos enrere davant les dificultats. La Paraula de Déu ens fa optar per tot allò que és comunitari i solidari en contra de tota preferència pel que és egoista i insolidari.

1. Una dinàmica de ruptura i servei

La fe en el Déu Trinitari que és comunitat, solidaritat, total en la donació, la relació i l'amor, posa en moviment una nova dinàmica en el cor de cadascú i en

(6) Lc 10,25-37

la comunitat de creients reunida en el nom de Déu revelat per Jesús. Aquesta dinàmica vol rompre amb tota idolatria, especialment la de l'estètica refinada dels doblers com a nou vedell d'or que exigeix un culte exclusiu. Jesús ens ho diu així: «Ningú pot servir dos amos: si n'estima un, no estimarà l'altre; si fa cas d'un, no en farà de l'altre. No podeu ser servidors de Déu i de les riqueses»(7).

A aquest culte a la riquesa li deim decididament «No!». Provoca, com diu la Bíblia i ho veim en la nostra pròpia experiència, necessitats insaciabls i el buidament espiritual de la persona humana, feta a imatge i semblança de Déu i destinada a omplir-se de Déu mateix. La persona no pot ser reduïda a pur objecte de tràfec i consum. Li deim «No!» perquè sabem que la vida té un fi més alt: Déu per Jesucrist li ha donat una orientació nova, la de l'amor, no la de l'aprofitament egoista. Deim «No!» perquè som persones i no peces de mercat ni un nombre sobre el què es pot especular, comprar i vendre.

2. Un estil d'austeritat i de proximitat

Els Apòstols, després de la vinguda de l'Esperit Sant, quan ja tenien plena consciència de qui era el Senyor Jesús a qui servien i en qui havien posat tota la seva confiança, tenien ben clar quina era la seva resposta als pobres i necessitats: «Or i planta no en tenim, però allò que tenim t'ho donam! En nom de Jesús de Natzaret, camina!» (8).

Avui, l'Església —que és sagrament de Jesucrist— es vol presentar amb aquesta pobresa, que és la seva gran riquesa, la de qui només té la possibilitat d'allargar una mà amiga, una mà que vol salvar, no una part, sinó tota la persona. No hi vol anar amb actituds d'autosuficiència ni de riquesa material. Pot fer la impressió que, degut que la història l'ha feta hereva d'un patrimoni cultural i artístic, disposa de molts de béns materials. Sabem, però, que més que produir guanys econòmics, comporta una conservació molt costosa. Amb tot, volem arribar a cada persona i a tota la societat, empesos per l'únic manament de Jesús, el de l'amor: «Estimau-vos els uns als altres, tal com jo us he estimat» (9).

3. Persona humana i vida social

a) *La persona humana, centre de la realitat*

Diu el Concili Vaticà II: «Què en pensa l'Església de l'home? Quines coses s'han de recomanar per a l'edificació de la societat actual? Quina és la significació darrera de l'activitat humana en el món? Hom espera una resposta a aquestes preguntes. D'aquí resultaria més clar que el Poble de Déu i el llinatge humà, en

(7) Mt 6,24

(8) Ac 3,6

(9) Jn 13,34

el qual aquell és empeltat, es fan un servei mutu, i així la missió de l'Església es demostra religiosa i, pel mateix fet, summament humana»(10).

Amb aquest encapçalament, el Concili introdueix tota la seva reflexió sobre la dignitat de la persona humana. I diu amb tota claredat que «d'acord amb l'afirmació gairebé concorde de creients i de no creients, tot allò que hi ha en la terra, s'ha d'encaminar al seu centre i cim: l'home»(11).

b) *La persona humana, ser social*

El Concili Vaticà II ens diu: «La Sagrada Escripura ens ensenya que l'home fou creat a imatge de Déu, capaç de conèixer i estimar el seu Creador, col·locat per Aquest damunt totes les criatures terrenals com a Senyor (Gn 1,26; Sav 2,23) a fi de que les regís i se'n servís, glorificant Déu (Sir 17,3-10). Però Déu no creà l'home sol: des del començament els creà home i dona (Gn 1,27), l'associació dels quals constitueix la primera forma de comunió de persones. Per això, des de la seva natura més íntima, l'home és ser social, i sense relacions amb els altres no pot viure ni expandir les seves qualitats»(12).

c) *La persona humana, fill de Déu*

Més encara, si consideram la dignitat de la persona humana tal com ens ha estat revelada, sorgeix una nova dimensió quan afirmam que hem estat redimits per Jesucrist, fets fills i amics de Déu pel do de la gràcia, i amb un camí obert vers un progrés nou, vers un humanisme transcendent que li dóna encara major plenitud; «aquesta és la finalitat suprema del desenvolupament personal»(13).

4. L'economia, situada al servei de l'home

Rellegim les lluminoses paraules del Vaticà II: «La dignitat de la persona humana i la seva vocació íntegra, així com el bé de tota la societat, també han de ser respectats i fonamentats en la vida econòmico-social. Perquè l'home és autor, centre i fi de tota la vida econòmico-social. L'economia d'avui, igual com altres camps de la vida social, es caracteritza pel creixent domini de l'home sobre la naturalesa, per la multiplicació i la intensificació de relacions i per la mútua interdependència entre ciutadans, grups i pobles, i per la multiplicació d'intervencions del poder polític. Alhora, els avanços en els mètodes de producció i en l'intercanvi de béns i de serveis han convertit l'economia en instrument apropiat per donar millor resposta a les necessitats creixents de la família humana»(14).

(10) Gaudium et Spes 11

(11) Gaudium et Spes 12; Centesimus Annus 54

(12) Gaudium et Spes 12

(13) Populorum Progressio 16

(14) Gaudium et Spes 63

Després d'aquesta constatació positiva, el Concili Vaticà II manifesta que no manquen, però, raons de preocupació. En un temps —diu— en què el creixement de la vida econòmica, si fos dirigida i coordinada racionalment i humanament, podria mitigar les desigualtats socials, el que succeeix és més tost el contrari: l'esmentat creixement, en lloc de mitigar-les, encara les enverina, i els qui ho paguen són els més febles i els més pobres.

El progrés econòmic ha d'estar al servei de l'home. Per això, diu el Concili referint-se a la producció: «Cal que la finalitat de l'activitat econòmica no sigui el mer creixement del producte, ni el guany o el domini, ans el servei de l'home, i encara el de l'home integral, tenint en compte l'ordre de les seves necessitats materials, i el de les exigències de la seva vida intel·lectual, moral, espiritual i religiosa, val a dir, de qualsevol home i de qualsevol grup humà, de qualsevol raça o part del món»(15).

5. L'economia, bona administració per al bé comú

Fent referència a l'encíclica «*Mater et Magistra*» de Joan XXIII, el Vaticà II entén el bé comú com «el conjunt d'aquelles condicions de vida social que permeten tant als grups com a cada individu d'assolir amb més plenitud i facilitar la pròpia perfecció». Així creix la consciència de l'elevada dignitat que correspon a la persona humana, ja que aquesta és superior a totes les coses, i els seus drets i obligacions són universals i inviolables.

Cal, doncs, que es trobin a l'abast de l'home totes les coses que necessita per menar una vida verament humana, tals com l'aliment, el vestit, l'allotjament, el dret a escollir lliurement l'estat de vida i fundar una família, a l'educació, al treball, a la bona fama, al respecte, a la informació adient, a actuar d'acord amb la recta norma de la pròpia consciència, a la protecció de la vida privada i a la justa llibertat, també en el camp religiós.

Per tant, l'ordre social i el seu progrés han de repercutir constantment en bé de les persones, ja que l'organització de les coses s'ha de sotmetre a l'ordre de les persones i no a l'inrevés. És el que subratlla el mateix Jesús en dir que «el dissabte fou fet per a l'home i no l'home per al dissabte»(16). Aquell ordre s'ha de desenvolupar constantment, s'ha de fonamentar en la veritat, s'ha de construir en la justícia i ha de ser vivificat per l'amor; i ha de trobar en la llibertat un equilibri cada vegada més humà. Per obtenir-ho, cal introduir una renovació de mentalitat i amples canvis socials.

L'Esperit de Déu és present en aquesta evolució. Ell, que amb providència admirable, dirigeix el curs del temps i renova la fesomia de la terra. El llevat

(15) *Gaudium et Spes* 64

(16) Mc 2,27

evangèlic ha suscitat i suscita en el cor de l'home una imparable exigència de dignitat(17).

Tres aspectes claus d'aquesta qüestió són l'exercici de l'autoritat com a servei al bé comú; la solidaritat com a virtut essencial en les relacions dins una comunitat humana; el principi de subsidiarietat que mira el progrés com a resultat del treball i de l'enginy dels mateixos pobles, respectant-ne la pròpia autonomia i capacitat de decisió.

6. El treball, clau de la qüestió social

Hem d'afegir l'alternativa del treball a tota la problemàtica analitzada en relació a l'atur. Volem posar de relleu que el treball humà és una clau, segurament la més essencial de tota la qüestió social si intentam veure-la des del punt de vista del bé de l'home. La solució gradual de la qüestió social s'ha de cercar en la direcció de fer la vida humana més humana, com diu el Concili Vaticà II (18).

Entenem així el treball com a dimensió fonamental de l'existència humana, que situa l'home en la línia del pla original del Creador, des de la intel·ligència i des de la fe. Quan aquesta activitat humana —que al mateix temps és un dels drets fonamentals de tota persona— és negada, llavors tot l'home entra en crisi. D'aquí la importància d'una ordenació de l'activitat humana que estigui sempre al servei de l'home, «ja que l'home val més per allò que és que per allò que posseix» (19).

Per això, continuen de plena actualitat les paraules del Vaticà II: «tot allò que l'home fa per assolir major justícia, més ampla fraternitat, regulació més humana de les relacions socials, val més que els progressos tècnics. La norma de l'activitat humana és que, d'acord amb el pla i l'activitat divina, respongui al bé autèntic del llinatge humà i permeti a l'home, individual o en societat, el cultiu i el compliment de la seva vocació integral»(20).

També aquest principi ha de quedar ben assegurat: la prioritat del treball sobre el capital ha d'orientar el funcionament de qualsevol sistema econòmic. Què volem dir? Que el treball és superior als altres elements de la vida econòmica, els quals només posseeixen la categoria d'instruments. Mai la persona no ha de ser «esclava» del propi treball i són les lleis econòmiques les que han d'afavorir que sigui així(21).

(17) Gaudium et Spes 26

(18) Laborem Exercens 3

(19) Gaudium et Spes 35

(20) Gaudium et Spes 35

(21) Gaudium et Spes 67

Capital i treball no s'han de separar. El materialisme i l'economicisme els separen. Aquest fet és també un dels detonants estructurals de la crisi econòmica que repercuteix directament en la persona del treballador. En la ruptura d'aquestes dues realitats —capital i treball— i fins i tot en la seva contraposició hi ha un error fonamental. Ho explica així Joan Pau II en la seva Encíclica «*Laborem Exercens*» sobre el treball: «l'error de l'economicisme és considerar el treball humà exclusivament segons la seva finalitat econòmica; i l'error del materialisme és la convicció de la superioritat de tot allò que és material». I afegeix: «No es veu altra possibilitat d'una superació radical d'aquest error si no s'introdueixen canvis adequats tant en el camp de la teoria com en el de la pràctica: canvis que van en la línia de la decisiva convicció de la primacia de la persona sobre les coses, del treball de l'home sobre el capital com a conjunt de mitjans de producció». (22)

En la línia del que exposam, també volem aportar aquestes conviccions de l'Església, les quals posen de relleu el principi de la prioritat del treball que ajuda a descobrir el vertader sentit de la propietat. Continua essent inacceptable la postura del capitalisme «rígid» que defensa la propietat privada dels mitjans de producció com un «dogma» inviolable en la vida econòmica (23). El camí és el de la major participació, recolzada en la responsabilitat de tots, en el dret i en l'obligació de treballar.

Ens remetem aquí a la riquesa d'exposició d'aquesta Encíclica «*Laborem Exercens*» de Joan Pau II sobre el treball, que ens presenta el fet de la creació de llocs de feina com a criteri per judicar la bondat de qualsevol sistema econòmic(24), així com la remuneració, estabilitat i altres condicions positives del treball(25).

7. L'espiritualitat del treball

Finalment, una paraula sobre l'espiritualitat i la teologia del treball. Volem donar al treball de l'home concret el significat que té als ulls de Déu, mitjançant el qual entra en l'obra de la creació i de la salvació. L'home, fet a imatge de Déu, participa amb el seu treball en el perfeccionament de la Creació. Així, l'home imita Déu tant en el treball com en el descans. Aquesta consciència que el treball humà és participació en l'obra creadora de Déu ha d'arribar fins i tot a la valoració positiva dels treballs més senzills de cada dia.

La consciència d'aquesta participació constitueix un element més del mòbil

(22) *Laborem Exercens* 13

(23) *Laborem Exercens* 14

(24) *Laborem Exercens* 17-18

(25) *Laborem Exercens* 19

que uneix tots els esforços i posa tots els mitjans en la creació de nous llocs de treball. Creim fermament que les coses poden canviar i han de canviar, sempre que estiguem disposats a col·laborar tots a crear unes condicions de vida que posin la persona com a primer valor i s'obrin camins de solidaritat efectiva. És especialment un deure particular dels qui tenen a les seves mans el poder i la responsabilitat de decidir sobre la qüestió econòmica: polítics, empresaris, treballadors socials, líders sindicals, responsables de les finances i gestors de l'Administració pública.

8. L'exercici de la solidaritat

Dins el marc d'una lectura teològica dels problemes moderns, l'Encíclica «*Sollicitudo Rei Socialis*» afirma que «l'exercici de la solidaritat dintre de cada societat és només vàlid quan els membres es reconeixen els uns als altres com a persones. Els més importants, en disposar d'una porció major de béns i de serveis comuns, han de sentir-se responsables dels més dèbils, disposats a compartir amb ells allò que posseeixen»(26).

L'Església, en virtut del seu compromís evangèlic, se sent cridada a estar devora aquestes multituds pobres, a discernir la justícia de les seves reclamacions i a ajudar a fer-les realitat sense perdre de vista el bé dels grups en funció del bé comú. Hi ha una interdependència que s'ha de convertir en solidaritat, basada en el principi que els béns de la creació són destinats a tothom. I allò que la indústria humana produeix amb l'elaboració de les primeres matèries i amb l'aportació del treball ha de servir per al bé de tothom.

«La solidaritat —continua l'Encíclica— ens ajuda a veure l'«altre» —persona, poble o nació— no com un instrument qualsevol per explotar a poc cost la seva capacitat de treball i de resistència física i abandonar-lo quan ja no serveix, sinó com un «semblant» nostre, una «ajuda» (Cfr. Gn 2,18-20), per fer-lo partícip, com nosaltres, del banquet de la vida, al qual tots els homes som igualment convidats per Déu. D'aquí la importància de desvetlar la consciència religiosa dels homes i dels pobles».

La solidaritat és, sense dubte, una virtut cristiana, signe i fruit de la caritat, distintiu dels deixebles del Crist. I, a la llum de la fe, la solidaritat tendeix a superar-se a si mateixa, en revestir-se de les dimensions específicament cristianes de gratuïtat total, perdó i reconciliació. Aleshores el proïsme no és solament un ésser humà amb els seus drets i la seva igualtat total amb tothom, sinó que es converteix en la imatge viva de Déu Pare, rescatada per la Sang de Jesucrist i posada sota l'acció permanent de l'Esperit Sant(27).

(26) *Sollicitudo Rei Socialis* 39

(27) *Sollicitudo Rei Socialis* 40

Volem convidar a l'exercici constant de la solidaritat humana i cristiana. Només així tantes energies positives podran ser dedicades plenament a favor del desenvolupament i de la pau, fent efectiu el camí d'una autèntica fraternitat.

III. QUÈ FA L'ESGLÉSIA PER CONSTRUIR LA SOLIDARITAT

1. El testimoniatge de les obres

Diu Joan Pau II, en l'Encíclica «*Centesimus Annus*»: «Avui més que mai, l'Església és conscient que el seu missatge social serà creïble pel testimoniatge de les obres, abans que per la seva coherència i lògica internes. D'aquesta consciència deriva també la seva opció preferencial pels pobres, la qual mai no és exclusiva ni discriminatòria d'altres grups. Es tracta, en efecte, d'una opció que no val solament per a la pobresa material, ja que és sabut que, especialment en la societat moderna, es troben moltes formes de pobresa no sols econòmica, sinó també cultural i religiosa. L'amor de l'Església pels pobres, que és determinant i pertany a la seva constant tradició, l'empeny a adreçar-se al món en el qual, malgrat el progrés tècnico-econòmic, la pobresa amenaça de prendre proporcions gegantines. Als països occidentals existeix la pobresa múltiple dels grups marginals, dels ancians, dels malalts, de les víctimes del consumisme i, encara més, la de tants refugiats i emigrats; en els països en vies de desenvolupament es perfilen a l'horitzó crisis dramàtiques si no es prenen a temps mesures coordinades internacionalment»(28).

Encara que amb moltes mancances perquè els cristians som febles com qualsevol altra persona, l'Església no sols ha dit una paraula constant amb la confiança posada en la Revelació de Déu, en la persona de Jesucrist i en l'acció efectiva de l'Esperit Sant, sinó que ha fet present —a través de tots els seus membres— una acció transformadora vertaderament rellevant. El voluntariat cristià és la gran riquesa que oferim en nom de Crist i de la comunitat eucarística, d'on neix tota la sensibilitat que hi ha avui en les comunitats parroquials, en els grups, en els moviments i associacions entorn dels problemes humans i socials, la labor dedicada a la persona concreta, al tu a tu, tenint en compte cada cas per solucionar-lo en la seva total i humana dimensió.

Volem valorar especialment la labor entregada de Càritas i d'altres institucions semblants de les nostres diòcesis, des dels voluntaris en les accions socials fins als qui mitjançant subscripcions i suport moral fan costat a tota aquesta tasca de l'Església entre els més pobres.

Un treball que no és, però, exclusiu de l'Església, ja que es comparteix amb moltes persones, també no creients, amb les quals es treballa solidàriament,

(28) *Centesimus Annus* 57

colze a colze, fins i tot unint els esforços per al canvi de les estructures socials, presents en les institucions públiques, associacions de veïns i altres grups amb preocupació social.

Els cristians junts amb tants d'altres volem fomentar tot allò que sigui objecció de consciència enfront d'aquelles lleis que són en detriment dels més pobres i marginats. Volem potenciar tot allò que condueix a la solidaritat, al treball en equip, a la promoció humana, a l'ajuda familiar, influint a fin que no es perdin llocs de feina, encara quan només es vegi com a única sortida la renúncia a un sou més elevat.

2. Fets i actituds positius

Contemplant objectivament l'acció de l'Església en el camp social, detectam realitats molt positives que incideixen directament en la solució de situacions negatives per a moltes persones i famílies:

- Els tallers ocupacionals i centres de reciclatge que integren persones que necessiten la inserció social.

- Totes les activitats que es fan a les parròquies i des de les parròquies per a la formació i sensibilització social, a més de les accions puntuals amb els més pobres, els manco preparats, els malalts, els vells, els immigrants, els infants abandonats, les mares maltractades, les prostitutes, els alcohòlics, els malalts de la SIDA, els drogodependents... I tot això, amb programes concrets i ajudes econòmiques, a vegades mitjançant convenis amb l'Administració pública i com a resultat de la participació solidària en col·lectes fetes expressament o com a donació habitual, fruit de saber desprendre's no només d'allò que a un li sobra, sinó d'allò que li és necessari per viure.

- L'entrega de la pròpia vida de preveres, religiosos i laics, aquí i en els països del Tercer Món, sempre amb el risc de no comptar amb els recursos necessaris i posant a prova la pròpia salut.

- L'esforç de participació des de les nostres diòcesis en el Fons de Cooperació amb el Tercer Món, gest que compartim amb institucions polítiques i tantes altres no governamentals, amb la mentalització i la xarxa de solidaritat que tot això suposa.

Amb aquestes realitats, entre altres, volem deixar constància d'actituds de persones i de grups sencers que són la font permanent d'on brolla aquest esperit de solidaritat totalment oposat a l'ambició material, a la lluita pel poder o a l'enfrontament competitiu: l'esperit de cooperativisme, de sacrifici i austeritat personal, d'esforç silencios, de sensibilitat social, d'aprofitament del temps lliure per a un servei altruista, un estil de vida més natural i ecològic, l'aprofitament dels

recursos immediats, el foment de reciclatge de materials, la defensa del medi ambient, la transparència econòmica en totes les gestions...

És una manifestació del nivell humà i evangèlic de les nostres esglésies el fet de poder comptar ja amb un potencial d'acció social que treballa per fer més lleugers els problemes, que no proposa solucions superficials, sinó que mira a llarg termini i crea camins de futur. La voluntat no és la de fer camí paral·lel al de ningú, ni tampoc al de les Administracions públiques que, en tots els programes exposats, manifesten unes més que les altres, una sensibilitat per eradicar progressivament aquests mals que ens afeixuguen i fan més fàcil la subsistència als més pobres.

En nom de Jesús volem animar tot aquest treball tan positiu i fecund i, com Ell, proclamar també nosaltres les nostres preferències, per tal que els rics no siguin més rics a costa que els pobres siguin cada vegada més pobres.

IV. L'ACTUACIÓ CRISTIANA

1. La pràctica que oferim

El projecte de Jesús sobre l'Església i la pràctica social que hem rebut des dels inicis és una llarga lliçó d'humanitat.

El Concili Vaticà II, l'esperit del qual hem volgut fer molt present en aquesta carta pastoral, ha definit l'Església amb l'expressió «Poble de Déu»(29) i el mateix Nou Testament en la persona de l'Apòstol Pau la descriu amb la imatge del «Cos humà»(30). Ambdues realitats la donen a entendre com a comunitat de persones, com a relació fraterna i solidària. Però amb una particularitat: la força de la unitat no és només el resultat d'un consens, ni la coincidència ideològica, ni els lligams d'amistat, familiaritat o simpatia. La raó profunda de la unitat és l'Esperit Sant, Déu mateix.

Per això, volem dir que la nostra aportació a l'hora d'assenyalar pautes concretes d'actuació cristiana compta ja amb aquest fet que ens configura d'una manera determinada: som una comunitat de germans que volem viure la comunió unificats per Déu, que és Amor(31).

És el que oferim, amb els nostres defectes i valors, fracassos i encerts; amb una llarga història de solidaritats, de lluites al costat dels pobres, de comunió universal que aglutina pobles, races, llengües i nacions i que proclama la igualtat de tots perquè tots són fills d'un mateix Pare, Déu. Aquesta és la pràctica que oferim perquè —com a projecte comunitari que som— volem potenciar al

(29) Lumen Gentium 9-17

(30) 1 Co 12,12-13

(31) 1 Jn 4,8

màxim tot allò que fomenti entre nosaltres la concòrdia, l'estimació, la reconciliació constant i el perdó. Aleshores, construir la solidaritat de cor i de fets és possible si tots ens hi convertim!

2. Pautes concretes d'actuació

1. Posar la persona com a centre de totes les preocupacions, particularment la persona dels aturats i, sobretot, dels aturats de llarga durada i dels marginats del mercat de treball i les seves famílies, en les dimensions reals que a les nostres Illes ens afecten.

2. Promoure un nou ordre de valors que posi el ser per davant del tenir, de l'aparentar i del figurar, la gratuïtat per davant de l'interès, el deure envers els altres per davant del dret propi, la laboriositat i la professionalitat per davant del guany fàcil i ràpid, el contacte humà del tu a tu per davant dels papers, la burocràcia no necessària i altres mitjans més impersonals.

3. Viure la solidaritat i l'austeritat com a virtuts pròpies d'aquest temps. Traduir l'austeritat en gests i fets concrets com optar per unes formes més senzilles de vida, de festes, de diversió i d'ús actiu, creatiu i formatiu del temps lliure. Austeritat en l'ús també de béns privats i públics com no fer malbé l'aigua i l'energia i tractar amb cura les coses que són de tots, amb la promoció d'una educació adequada dels consumidors.

4. Ser participatius i actius en la societat. Fomentar la presència responsable en institucions ciutadanes, grups polítics i d'opinió, associacions culturals i cíviqües i en entitats relacionades directament o indirectament amb l'economia. La col·laboració ha de ser per vetlar i treballar pel bé comú.

5. Els qui tenen treball, valorar-lo i realitzar-lo amb la màxima perfecció possible i amb sentit de responsabilitat. És un do que en aquests moments més que mai tenim el deure també d'apreciar i de compartir en la mesura possible amb els qui no en tenen.

6. Els qui no tenen treball, cercar-ne i reciclar-se per poder-ne obtenir. No tenir treball mai no és una excusa per no fer res i defugir la pròpia responsabilitat. Cal vetlar molt sobre si mateix, no enfonsar-se humanament i cercar ajuda de tot tipus, material i espiritual.

7. Donar resposta eficaç a les noves i antigues pobreses amb creativitat i amb vocació solidària. Crear menjadors socials i ajudar-los, cases per a transeünts i gent sense sostre, serveis gratuïts per a gent necessitada, cooperatives, programes de prevenció i atenció a la drogodependència, la SIDA i l'alcoholisme.

8. Fomentar la iniciativa i la creativitat en el camp de la feina per tal de crear i mantenir llocs de treball i augmentar els recursos de la comunitat. Fer

costat a totes les fundacions que tenen un caràcter social i poden afavorir, encara que siguin mòdics, nous llocs de treball i d'inserció social.

9. **Prioritzar l'austeritat i fomentar l'estalvi individual i col·lectiu.** Les funcions de l'estalvi no es limiten solament al proveïment de recursos per als moments de necessitat. L'estalvi que generen les famílies i les Administracions públiques és, sobretot, la base de la qual depenen les inversions productives capaces de generar increments d'activitat, renda i ocupació. Estalviar és una manera de ser solidari.

10. **En la política de la macroeconomia, no prioritzar la lluita contra la inflació enfront de la lluita per crear treball.** S'han d'assegurar inversions per a la investigació i per a la formació professional.

11. **Afavorir la creació de les condicions generals que facin possible i impulsin les decisions d'inversió de les empreses, especialment de les més petites.** És necessari un gran esforç de suport de les empreses petites i mitjanes —tantes a les nostres illes— a través d'un ventall ample de mesures que facin possible la recuperació de les expectatives i l'increment progressiu dels desitjos d'invertir.

12. **Per part dels Governos, procurar una millor distribució de tots els recursos, fent arribar als més desproveïts una part de l'abundància dels més ben situats.** Els nivells de cohesió i d'eficiència social depenen en bona part d'una distribució justa de la renda i la riquesa. Altrament, la cohesió i l'eficiència social són requisits indispensables perquè una economia pugui ser eficaç i competitiva. El testimoniatge personal dels governants hi juga un paper molt important i és un mitjà efectiu de solució.

13. **També, per part de l'Administració pública, afavorir especialment la formació i el reciclatge dels treballadors, sobretot la formació dels joves per aconseguir nous llocs de treball.**

14. **Per part de tots, procurar l'honradesa i la netedat en els negocis i en tot treball.** És un esforç conjunt que es demana a tots per tal de fer front a un problema que exigeix una actuació solidària.

15. **A la llum de l'Evangelí, des de la vivència sacramental i des de la pregària, fomentar la presència i el compromís dels cristians dins la societat:** a través d'associacions de veïns i de pares d'alumnes, de sindicats i partits, de moviments ecologistes i pacifistes, assumint càrrecs de responsabilitat on faci falta per a un servei desinteressat, fomentant la responsabilitat cívica i l'interès per la cosa pública.

16. **Mantenir sempre un diàleg franc, sincer i constructiu en qualsevol taula de negociacions.** Ha de ser un exercici de maduresa i una pràctica habitual que afavoresqui una bona informació mútua i vagi regida pel desig de cons-

truir i d'avançar. Voldríem que la pràctica de les comunitats cristianes fos en aquest sentit un bon exemple per a totes les institucions temporals.

17. Fer que la solidaritat arribi a ser vertadera fraternitat. Des de la caritat estructural que mira el bé comú, fins a la caritat personal, cal impulsar totes les accions envers la societat sencera, entenent el bé comú com un concepte dinàmic, és a dir, com aquell conjunt de condicions econòmiques, socials, polítiques, humanes i morals que fan possible el ple desenvolupament de tota la persona i de totes les persones de la comunitat humana.

18. Animar els agents socials balears a obrir un debat ample, objectiu i generós sobre les causes de la crisi i les possibilitats d'actuació de cada un en ordre a l'aportació d'elements d'alleugeriment, de solucions de problemes particulars i concrets i d'ajuda a la solució dels problemes globals.

19. Afavorir per part de les Administracions públiques, impulsar per part dels agents socials i aplicar per part dels empresaris, mesures encaminades a incrementar els graus d'eficàcia dels processos productius i de qualitat dels productes, a fi d'optimitzar la utilització dels recursos limitats disponibles i incrementar els nivells de competitivitat dels béns i serveis que es produeixen. Procedint d'aquesta manera es fa possible d'assolir un horitzó més ample de creixement, d'equilibri econòmic i d'augment de l'ocupació. Procurar que la producció es faci de la manera més eficaç i que els productes finals tinguin la millor qualitat possible constitueix un vessant essencial de la solidaritat.

20. Per fer front a la crisi actual no podem oblidar que, entre altres coses, hem de ser capaços de mantenir amb el medi ambient un nivell de mirament alt, rigorós, coherent i atent als interessos col·lectius, i a la vegada, potenciar estructures econòmiques que compatibilitzin la millora del medi ambient i el tractament dels residus sòlids urbans amb una economia social i solidària.

21. A l'hora de donar informació sobre la crisi econòmica, presentar sempre una anàlisi objectiva de la situació, no amagant-ne ni la gravetat ni els possibles símptomes de recuperació.

V. CONCLUSIÓ

És un bon criteri per al nostre temps allò que Sant Agustí en la seva «*Epistola ad Parthos*» ens diu per orientar l'autèntica acció social: «El cristià que dona un tros de pa a algú que té fam, fa una obra de misericòrdia; però aquell que fa innecessari aquest gest, suprimint les causes de la injustícia que el provoquen, lluita d'una manera molt més eficaç a favor del triomf pasqual»(32).

(32) Sant Agustí, Ep. ad Parthos 8,5

La Pasqua de Jesús, que ha estat la superació definitiva de totes les pobreses i injustícies més radicals, ens fa adonar que la fe cristiana no pot esser mai el descans fictici d'aquells que viuen tranquils sense estimar. Tot el contrari: la fe cristiana ha de ser el fonament i el motor de la nostra entrega generosa als altres. La fe no és opi, ni narcòtic, ni bitllet d'urgència per ben morir, sinó estímul i força per fer de la nostra terra una terra de germans, mentre caminam cap a la meta definitiva.

No volem tancar els ulls a la realitat i callar que els cristians no sempre hem estat exemplars en aquest procés. Però no seríem coherents amb la missió que ens ha estat confiada com a Pastors si no proclamàssim ben fort que la fe autèntica en Jesús Ressuscitat ha estat, és i serà sempre el valor alliberador, humanitzant i salvador per excel·lència.

Entenem, per tant, que el primer destinatari d'aquest dó és l'home. Quan Jesús es posa decididament al costat dels pobres, quan consola els afligits, quan torna la salut als malalts i allibera els oprimits, quan proclama amb fets que amb el Regne de Déu s'acabarà el dolor, la marginació, el pecat, el sofriment i la mort, diu i demostra que Déu està a favor de l'home. Per això s'ha revelat en Jesús i en Ell s'ha entregat encarnant-se «prenent la nostra condició humana». Així Jesús estima l'home i en ell la vida, fins a dir: «he vingut perquè tingueu vida i la tingueu en abundància»(33).

Des d'aquesta visió ètica i cristiana, sentim la responsabilitat de fer front a la crisi econòmica presentant amb aquests suggeriments, l'oferta de tots aquells mitjans al nostre abast que ja són «pràctica» de les nostres comunitats i grups eclesials i que van encaminats a crear una major sensibilitat social. Creim que, en aquest treball, hi estam embarcats tots, cadascú des de la pròpia responsabilitat, posant-hi de manifest que la crisi no ha de provocar posicions indefinidament enfrontades, sinó estimular el consens a la cooperació i a compartir propostes de solució.

Posam, per tant, l'èmfasi en la necessitat d'impulsar i conjugar funcions de solidaritat. La crisi demana respostes públiques coherents; sabem que cadascú s'ha de comprometre en accions personals i concretes.

Volem recordar aquí les paraules que el Papa Joan Pau II ens ha dirigit en la darrera visita a Espanya quan s'ha referit a l'atur, a la situació dels pobres, a les desigualtats socials i a la marginació: «Amb deferència i respecte, desig dirigir-me als qui exerceixen responsabilitats públiques en bé de la comunitat, per a un renovat esforç a favor de la justícia, la llibertat i el desenvolupament. Que dediquin el bo i millor d'ells mateixos a potenciar els valors fonamentals de la convivència social: la solidaritat, la defensa de la veritat, l'honestedat, el diàleg, la

(33) Jn 10,10

responsable participació dels ciutadans a tots els nivells. Que l'imperatiu ètic i la voluntat de servei siguin un constant punt de referència en l'exercici de les seves funcions».

«En aquesta tasca de construir una nova societat —diu el Papa— més rica en humanitat i valors transcendents, un paper important l'exerceixen els representants del món de la cultura, els quals animem a aplegar voluntats i a impulsar el treball creador per afrontar els reptes amb què s'enfronta Espanya en el moment actual. En aquest sentit, no podem oblidar el món laboral. Per això no puc deixar d'exhortar els treballadors i els empresaris —des de les seves respectives responsabilitats en la societat— a la solidaritat efectiva: feis tot el que estigui a les vostres mans per lluitar contra la pobresa i l'atur, tot humanitzant les relacions laborals i posant sempre la persona humana, la seva dignitat i els seus drets, per damunt dels egoismes i els interessos de grup» (34).

Feim nostra la seva presa de postura en aquest esforç col·lectiu per eradicar una crisi, que demana conviccions ètiques, actituds cristianes i fets significatius.

Que la intercessió de la Mare de Déu i Mare de l'Església, a la qual invocam a les nostres Illes sota l'advocació de Lluç, del Toro i d'Eivissa, ella que va viure a fons els valors del Regne, entre d'altres l'austeritat i la fraternitat, ens faci a tots —en aquests moments i sempre— constructors de solidaritat.

Mallorca, Menorca, Eivissa-Formentera

Dia 3 d'Abril de 1994

PASQUA DEL SENYOR

✚ Teodor Úbeda Gramage, *Bisbe de Mallorca*

✚ Francesc Xavier Ciuraneta Aymí, *Bisbe de Menorca*

✚ Xavier Salinas Viñals, *Bisbe d'Eivissa-Formentera*

ANNEX

Qüestionari per ajudar a la reflexió i concreció de la Carta Pastoral

1. La crisi que hem descrit en l'apartat I de la Carta Pastoral,
 - a) com t'afecta i com afecta el teu entorn?
 - b) com la vius?
 - c) ser cristià, t'està ajudant? com?
2. A la teva manera de veure, quines actituds reclama aquesta crisi econòmica per part de:
 - els governants

(34) Joan Pau II, a Dos Hermanas (Sevilla), 13 de juny de 1993

- els empresaris
 - els treballadors
3. Com estan repercutint les conseqüències de l'atur en tu mateix, en les persones que coneixes, en les famílies, en el poble o ciutat on vius?
 4. Com ha respost o ha de respondre la comunitat cristiana, o què pot aportar en concret per afrontar aquest moment de crisi?
 5. Quines sortides o punts de solució viables estan al teu abast per respondre a la situació crítica que es viu?
 6. Forma part de la teva pregària el tema de la crisi econòmica i de la solidaritat amb els més necessitats? Convé que ens ho demanem a nivell personal i com a qüestió integrada dins les celebracions de la comunitat cristiana.
 7. Quin text o contingut de la Paraula de Déu t'interpel·la més per adoptar una postura cristiana davant la crisi?
 8. Quin text de la Doctrina Social de l'Església i altres escrits del Magisteri il·luminen més la teva actuació cristiana, tant personal com dins d'una parròquia, comunitat, moviment o grup cristià?
 9. Quines pautes concretes d'actuació cristiana consideres més importants i urgents en el teu medi i com pots fer que siguin operatives?
 10. Com la parròquia o comunitat ha d'ajudar pràcticament a actuar en cristià en aquest moment? Quins mitjans més necessaris i adequats proposam?

DECRET D'APROVACIÓ DELS ESTATUTS DE LA CÀRITAS REGIONAL DE LES BALEARS I PITIÜSES

Els Bisbes de les Diòcesis de les Balears: Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera.

Després d'haver examinat els Estatuts de la Càritas Regional de Balears, erigida canònicament per Decret de la Conferència Episcopal Espanyola de dia 19 del mes de febrer de 1993, pel present Decret, els aprovam per a una millor coordinació del treball de les nostres Esglésies en bé dels germans més necessitats i marginats.

I per a que així consti signam el present a Palma de Mallorca, a dia dinou d'abril de mil nou-cents noranta quatre.

El Bisbe de Mallorca, Teodor Ubeda
El Bisbe d'Eivissa-Formentera, Javier Salinas
El Bisbe de Menorca, F. Xavier Ciuraneta

ESTATUS DE CÀRITAS REGIONAL DE BALEARS

Capítol I

Disposicions generals

Article 1r. CÀRITAS REGIONAL de les Illes Balears és un òrgan de l'Església Catòlica per a l'acció caritativa i social instituït per la Conferència Episcopal Espanyola per acord del 19 de febrer de 1993 formant part de l'organització de Càritas Espanyola; i es regeix pel Títol VII dels Estatuts de Càritas Espanyola, per aquest Reglament, i per les disposicions dels Estatuts i del Reglament de la Confederació de Càritas Espanyola quan li sigui d'aplicació.

Article 2n. CÀRITAS de les Illes Balears es constitueix per agrupació de les Càritas Diocesanes de Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera, establertes en l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, que és així mateix el seu àmbit d'actuació.

Article 3r. Els Instituts Religiosos i les institucions i associacions eclesials d'acció caritativa i social, degudament reconeguts, que actuïn en l'àmbit territorial de les Illes Balears es podran integrar en aquesta organització territorial de Càritas manifestant per escrit la seva voluntat de fer-ho.

Podran participar a les Assemblees ordinàries i extraordinàries amb vot consultiu. Aquesta Càritas regional a la vegada procurarà estar en comunicació i coordinació amb les altres instàncies de l'Església diocesana i regional que treballen en la Pastoral Social.

Article 4rt. Càritas Regional de les Illes Balears té personalitat jurídica d'acord amb el Decret d'erecció canònica del 19 de febrer de 1993 i a l'article 47è dels Estatuts de la CONFEDERACIÓ de Càritas Espanyola; promourà el seu reconeixement i inscripció en el Registre d'Entitats Religioses del Ministeri de Justícia i en els registres de l'Administració Autònoma, i gaudirà d'autonomia en tots els seus actes i en l'administració, dels seus béns i recursos.

Article 5è. Càritas de les Illes Balears no interfereix la personalitat i autonomia de les Càrites Diocesanes que la integren ni donat el cas, la de les altres entitats a les quals es refereix l'article 3r. que manifestin la seva voluntat d'integració.

Article 6è. L'adreça de Càritas de les Illes Balears queda establerta al carrer del Seminari, 4, Palma de Mallorca.

Capítol II

Dels fins

Article 7è. Càritas de les Illes Balears té com a fins propis:

a) Servir de nexa d'unió entre els seus membres i facilitar la comunicació mútua i l'intercanvi d'informació de les seves activitats.

b) Coordinar activitats dels seus membres i gestionar accions en relació amb problemes, qüestions i programes comuns en l'àmbit territorial de la Comunitat Balear.

c) Actuar com a lloc de trobada de diàleg i d'ajuda mútua de les Càritas Diocesanes i altres entitats que la integren.

d) Ostentar la representació unitària i comú dels seus membres davant qualsevol Administració, Organismes i persones, públiques o privades.

e) En el marc dels Estatuts de la Confederació de Càritas Espanyola, secundar la realització dels fins generals d'aquesta, manté les necessàries relacions de cooperació i coordinació.

Capítol III

Dels òrgans

Article 8è. Càritas de les Illes Balears serà regida, sota l'autoritat col·legial dels Bisbes Diocesans de les tres Diòcesis, per l'Assemblea General i pel seu President. L'Assemblea podrà acordar la creació d'altres òrgans i serveis, com els de Vice-Presidència, Secretaria i Administració, que assisteixin el President i facilitin l'acompliment dels fins i desenvolupament i execució de les activitats, determinant alhora l'estructura orgànica i funcional dels càrrecs i serveis que s'estableix.

Article 9è. La direcció col·legial dels Bisbes serà duta a terme en la forma que ells determinin, podent designar un Delegat que ostenti la seva representació ordinària.

Article 10è. El President serà designat pels Bisbes Diocesans, escoltada la proposta que formuli l'Assemblea.

El seu mandat serà de quatre anys podent ser reelegit una sola vegada.

Article 11è. L'assemblea és l'òrgan suprem al qual correspon regir totes les activitats i aprovar els programes i projectes d'actuació, així com la Memòria, balanç i comptes anuals, que li seran presentades pel President per al seu examen i

aprovació a la primera reunió ordinària de cada any.

Article 12è. L'Assemblea la compondran de dos a quatre representants de cadascuna de les Càritas Diocesanes.

La participació de les entitats integrades es realitzarà amb un representant de cada una d'elles que tindrà vot consultiu.

A les votacions, cada Càritas Diocesana tindrà dos vots, el del President i del Delegat. Aquests poden ser delegats per escrit.

En cas d'empat, el Delegat dels bisbes tindrà vot de qualitat o, en el seu defecte, el President.

Eventualment, l'Assemblea podrà comptar amb la participació d'assessors tècnics.

Article 13è. L'Assemblea es reunirà amb caràcter ordinari de forma trimestral, i extraordinari les vegades que sigui necessari. Una i altra convocatòries les acordarà el President, les de caràcter extraordinari per ell mateix, o a petició d'un terç dels seus membres amb inclusió de l'ordre del dia.

Article 14è. L'Assemblea, sigui ordinària o extraordinària, es considerarà vàlidament constituïda per a l'adopció d'acords quan hi concorrin presents o representants, membres de les tres Càritas Diocesanes. La convocatòria contindrà l'ordre del dia i la indicació del lloc, dia i hora de celebració, i es cursarà amb una antelació, no inferior a quinze dies.

Article 15è. Els acords s'adoptaran amb el vot favorable de la meitat més un dels presents i/o representants (cf. art. 11è.).

Article 16è. Correspon al President dirigir i moderar els debats de l'Assemblea, i concretar els temes de les propostes que siguin sotmeses a votació. Actuarà de Secretari la persona que nomeni el president.

Article 17è. A l'Assemblea Extraordinària només es tractaran els assumptes inclosos a l'ordre del dia, i aquells que per raó d'urgència inclogui el President per ell mateix, o a sol·licitud de qualsevol dels assistents, prèvia declaració d'urgència per l'Assemblea.

Article 18è. Al President li correspon ostentar la representació legal de Càritas de les Illes Balears, executar els acords adoptats per l'Assemblea, i realitzar la gestió dels programes i projectes d'acord amb els criteris que aquella estableixi,

així com impulsar i tenir cura de l'acompliment i desenvolupament dels fins de l'organització.

Així mateix és competència del President proposar a l'Assemblea la creació i composició d'altres òrgans i serveis d'assistència i recolzament per al millor acompliment dels fins, com la Vice-Presidència, la Secretaria i Administració, i la proposta de nomenament de les persones que els hagin de desenvolupar. Tots els serveis seran impulsats i coordinats pel President.

Article 19è. L'Assemblea podrà constituir Comissions d'estudi i d'assessorament en matèries concretes i per a l'execució d'actuacions i missions específiques, procurant la participació de les Càritas Diocesanes i de les entitats integrades.

Capítol IV

Del règim econòmic

Article 20è. Els recursos econòmics seran els següents:

- a) Les aportacions de les Càritas Diocesanes i de les Entitats integrades en la proporció i quantia que fix l'Assemblea.
- b) Els donatius, legats, subvencions i ajudes, procedents de fons públics i privats que rebi.
- c) En general, els béns i drets que adquireixi per qualsevol títol vàlid en dret.

Article 21è. La gestió del patrimoni es durà a terme amb els instruments documentals precisos per a la seva adient rendició de comptes i la puntual informació que hom demani.

Capítol V

De la reforma dels Estatuts

Article 22è. Els presents estatuts podran ser modificats en Assemblea general extraordinària convocada amb aquest únic punt de l'ordre del dia i aprovats pels tres Bisbes diocesans.

Capítol VI

De la dissolució

Article 23è. La dissolució de Càritas de les Illes Balears podrà ser acordada seguint els mateixos tràmits establerts per a la seva creació, i la Comissió liquida-

dora que es designi per aquest fi, que destinarà el patrimoni líquid resultant a accions caritatives i socials, preferentment, en l'àmbit territorial propi.

L'EDICIÓ BALEAR DE LA BÍBLIA INTERCONFESSIONAL CATALANA PRESENTADA A MENORCA

Per molts de motius, és un goig per a mi, aquest capvespre, presentar-vos l'edició balear de la Bíblia catalana interconfessional, que ens ha vingut com una Bona Nova, com un do de Déu que sempre parla al seu poble en la Sagrada Escripura, en la Pasqua de 1994.

Primerament vull presentar aquesta Bíblia des de la germanor que ens uneix, al poble de les Balears, en les arrels cristianes comunes: des del segle cinquè, i amb vicissituds històriques diverses, hem caminat junts, malgrat tenir la mar per mig, els qui en aquestes Illes hem estat il·luminats per la Paraula de Déu, i sobretot des del segle XIII, junt amb la fe cristiana hem compartit la mateixa llengua, la que Ramon Llull va pastar en fer-la portadora d'Evangeli i de bellesa literària, la primera entre les neo-llatines que enaltí i esbrinà el misteri de Crist perquè fos acollit pels homes del seu temps: «moros, jueus i cristians».

L'edició d'aquesta Bíblia està dins la línia de continuïtat d'aquesta tasca evangelitzadora, que sempre han mantingut les nostres Esglésies. És deure nostre, dels cristians de les Balears de finals del segle XX, acollir i testimoniar la Paraula viva i eficaç de Déu perquè sigui «llum de les nostres passes, claror que ens il·lumini el camí» (S1 119, 105), missatge salvador que volem compartir amb els germans, amb tots els homes i dones de bona voluntat. L'edició d'aquesta Bíblia ha sortit de l'anhel de fer més entenedora, de difondre, de fer combregar la Paraula de salvació que l'Esperit Sant va fer escriure en la seva llengua als profetes i apòstols, i que volgué així mateix que és posàs a l'abast de totes les nacions perquè tothom entengués i proclamàs, en la llengua pròpia, les grandeses del Pare (Fets 2,11). Aquest delit és, doncs, el que ens ha mogut a procurar avui al nostre poble, en un llenguatge proper, modern, àgil, que pogués fer ben seu i en un nivell alt i literari, el pa de la Paraula de Déu.

Aquesta edició balear de la Bíblia ve a culminar les edicions litúrgiques, adaptades per a l'ús de les nostres diòcesis balears, que s'iniciaren el 1966. En la iniciativa d'aquesta empresa, hi hagué un menorquí, un antic alumne d'aquesta casa que aquí, en el Seminari de Menorca, va sentir desvetllar-se la seva vocació de filòleg per l'alè engrescador d'aquell apòstol de la llen-

gua catalana, que fou Mn. Antoni M. Alcover. Em referesc, com deveu haver entès, a Francesc de Borja Moll. Aquest il·lustre ciutadallenc, en la seva tasca gegantina d'estudi i promoció de la nostra llengua, mantingué sempre un interès especial per conservar i afavorir en el poble l'ús de la llengua pròpia en l'àmbit de la pràctica i de la instrucció religiosa. Ho recordava dimecres passat a Palma, en la presentació de la nostra Bíblia, la seva filla Aina Moll, esmentant l'edició que, en plena guerra civil, havia fet de la doctrina cristiana sota la responsabilitat i l'encoratjament del bisbe Miralles que havia desatès les pressions de la censura oficial que prohibia estampar en català. Donc bé, Francesc de Borja Moll va ser el qui inspirà amb els seus criteris les edicions litúrgiques en català adaptat per a les nostres Illes després de la Constitució conciliar de litúrgia, que va obrir el 1965 les portes de les celebracions a la llengua vernacla. En el Congrés litúrgic de Montserrat, celebrat pel juliol del dit any, don Francesc exposà lúcidament quin havia de ser el camí i la norma perquè les diòcesis de les Balears tinguessin uns textos litúrgics que, per una banda, es mantinguessin en la unitat de la llengua catalana i, per altra, seguint la tradició de les nostres Esglésies, oferissin una expressió propera que ens els fes sentir ben nostres i que fruïssin de la dignitat literària que els pertocava. Indicà Francesc de B. Moll els criteris a seguir quan a l'ús de les formes peculiars en les conjugacions verbals i quant a l'elecció d'uns mots comuns a les Illes, genuïnes en l'espai comú de la llengua catalana, que podrien substituir-ne d'altres que fossin estranys i no fàcilment intel·ligibles per als balears. El 1966 poguérem començar, amb una obra conjunta de les tres diòcesis balears, l'edició dels textos litúrgics adaptats, tasca que continuam fins al dia d'avui i que ha aportat certament a les nostres Esglésies la fruïció de poder celebrar en la nostra llengua els misteris de la fe, i a tot el poble nostre un monument de literatura religiosa. Ha estat alhora una contribució a l'expressió i a la celebració viva dels sagraments, i, al mateix temps, una eina de normalització lingüística i de promoció de l'apreci sòcio-cultural a la llengua, de què el nostre poble, per adverses vicissituds històriques, estava tan mancat en aquells anys 60.

L'obra de les edicions litúrgiques va tenir una fita important, d'abast popular per la seva difusió en les comunitats cristianes, en l'edició del Nou Testament del 1987. Aquest llibre ja va sorgir de l'entesa entre l'Associació Bíblica de Catalunya, les Societats Bíbliques Unides i l'Editorial Claret, d'una banda, i els nostres bisbats, de l'altra. El Nou Testament del 1987 venia a recollir els textos dels leccionaris de la missa i també la versió interconfessional que les esmentades societats havien estampat el 1979. Quan s'estava enllestint la Bíblia Catalana Interconfessional, connectàrem novament amb els seus gestors per fer-ne una

edició adaptada per a les nostres Illes. La disponibilitat, sobretot de part dels bisbes de la Província eclesiàstica Tarraconense, de l'Associació Bíblica de Catalunya i de l'Editorial Claret, va aplanar el camí perquè avui tinguéssim a les mans aquest llibre que conté en una traducció fidel i moderna la santa Escriptura, en l'expressió literària i genuïna del nostre poble.

Com en ocasions anteriors, l'adaptació del text català s'ha fet amb la col·laboració de mallorquins, menorquins i eivissencs. Mn. Miquel Anglada ha aportat els seus coneixements del pla de Menorca; per part d'Eivissa ha estat Mn. Joan Marí el qui ha treballat en l'adaptació. Hem procurat cercar en cada mot o expressió que feien dificultat l'avenença de les quatre illes. No sempre ho hem pogut aconseguir, però ens hem decantat per la norma que dues illes, ni que fossin les menors, guanyaven contra l'altre, encara que aquesta fos la major. En els pocs passatges que surt la paraula «got», ben viva a Eivissa i a Menorca, ha estat mantinguda en el text per bé que sigui desconeguda a Mallorca. En tot i pertot hem procurat que el text català adaptat fos realment comú a l'expressió i sensibilitat de les Balears i Pitüses.

Quant a les conjugacions verbals, tal com he dit més amunt, hem mantingut les peculiars de les Illes, que per altra banda hem conservat aquí com herència del català antic, del «pus bell catalanesc del món», com ja escrivia al s. XVI Ramon Muntaner. En aquesta àrea la concordança entre Menorca i Mallorca és gairebé total. Com que hem comprovat l'avanç de la normalització cap a un català estàndard, segons la normativa de la morfologia i sintaxi apresada aquests últims anys a les escoles, l'adaptació no ha estat tan forta com en edicions litúrgiques anteriors ni fins ni tot en el Nou Testament del 1987. Així, per exemple, hem prescindit de les terminacions del present de subjuntiu dels verbs incoatius en «esqui», «esquis»... tanmateix acceptades per l'Institut d'Estudis Catalans per l'àmbit restringit de les Balears, i hem conservat les més comunes en «eixi», «eixis», cada cop més freqüents també entre els escriptors baleàrics. També hem mantingut les formes auxiliars, usuals en el català central i a Menorca, del perfet d'indicatiu, «vas, vam, vau, van», en comptes de les úniques que empram a Mallorca: «vares, vàrem», etc.

Prou que hem remarcat amb les nostres terminacions peculiars, pròpies del català dels clàssics, la distinció, tan sensible als illencs, entre les formes de present i de subjuntiu a la primera conjugació; però hem prescindit de les terminacions del present de subjuntiu en «-iguem, -iguen», en la tercera conjugació.

Per altra banda hem mantingut les formes dels pronoms dèbils tal com són la BCI, que s'adapten plenament a la gramàtica normativa. Les excepcions són mínimes i insignificants.

Amb aquests criteris, hem pogut confegir una edició de la Bíblia a l'abast del

poble de les Illes, en la qual la Paraula de Déu parli al cor dels menorquins, dels eivissencs i formenterers, dels mallorquins. És una tasca que balears i pitiüses hem duit a terme en comú, fraternalment, i que sols amb el delit d'escampar i fer créixer la Paraula de Déu, posam en mans dels nostros germans, desitjant que aquests l'acullin, no com a paraula humana, sinó com és de fet, Paraula divina (1 Te 2,13), paraula de veritat plantada en nosaltres per fer-hi una nova creació, per engendrar-nos de bell nou (Ja 1,18).

Esperam que els fidels cristians de Menorca, llegint aquesta versió de la Sagrada Escripura, assoboreixin com és, de bo, el Senyor que ens parla i que continua salvant-nos en la història iniciada en els llibres sants, i que en nosaltres el Pare per l'Esperit porta a terme fins al dia de Jesucrist, que és l'alfa i l'omega. Que aquesta Bíblia ens agermani per un vincle tan ferm com és la Paraula del Senyor, escrita i proclamada; que ens agermani més intensament encara en la fidelitat a la Bona Nova a tots els qui mantenim en aquestes illes la fe en el Senyor Jesús, de qualsevol confessió, de qualsevol Església, ja que per això la Bíblia que presentam és interconfessional, fins que arribem a la unitat per la qual Crist pregà en l'inici de la seva Pasqua. **I també que aquesta Bíblia signifiqui una empenta, en les nostres comunitats i en tot el poble balear, vers el recobriment i refermament de la nostra identitat cultural i històrica, dins la unitat irrenunciable de la llengua de Ramon Llull, de Bonifaci Ferrer —el germà de Sant Vicenç, traductor de la Bíblia—, de Joan Ramis, de Jacint Verdager.**

Que la Pasqua florida de 1994 ens agermani a tots en el goig d'haver donat al nostre poble un monument tan gran de fe i de cultura en la llengua que li dóna identitat i plenitud, en la llengua que li fa obrir el cor a Déu, per dir-li dolçament amb el salm 131, amb aquesta expressió que crec que ens ha sortit tan nostra i tan menorquina:

Senyor, el meu cor no és ambicions

ni són altius els meus ulls;

visc sense pretensions de grandeses

o de coses massa altes per mi.

Jo em mantenc en pau,

tenc l'ànima serena.

Com un fillet a la falda de sa mare,

així se sent la meva ànima!

(BCI balear, p. 1043)

Ciutadella, 22 d'abril 1994

Pere Llabrés, pvre.

FE DE ERRATAS

El nombre anterior corresponent als mesos de gener-febrer del present any, va sortir amb el nombre 6, quan en realitat hauria de ser l'1.

